

Aprobat

prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3586 din 15 ianuarie 2020

Comisia Electorală a Republicii Moldova

Plan strategic pe anii 2020-2023

Chișinău 2020

Cuprins

MESAJUL PREȘEDINTELUI COMISIEI ELECTORALE CENTRALE	3
INTRODUCERE	5
1. DESPRE COMISIA ELECTORALĂ CENTRALĂ.....	7
2. BAZELE STRATEGICE ALE CEC.....	16
3. REVIZUIREA PLANULUI STRATEGIC 2016 - 2019.....	17
4. ANALIZA SWOT	18
4.1. Caracterizarea mediului intern al procesului electoral.....	20
4.2. Caracterizarea mediului extern al procesului electoral.....	22
5. STRATEGIA DE DEZVOLTARE 2020-2023	24
5.1. Pilonii strategici ai Comisiei Electorale Centrale pentru perioada 2020 – 2023	25
5.2. Scopuri, obiective și activități strategice (plan de implementare).....	31
6. IMPLEMENTARE, MONITORIZARE, RAPORTARE ȘI EVALUARE.....	57
ANEXA NR. 1: DESCRIEREA CONTEXTULUI GENERAL PRIN PRISMA VARIABILELOR OPERATIONALE.....	59
Punctele forte ale procesului electoral.....	59
Oportunități de dezvoltare.....	63
Punctele slabe ale procesului electoral	65
Amenințări pentru dezvoltare	71
ANEXA NR. 2: ASPECTE LEGISLATIVE SELECTIVE DE IMPORTANȚĂ MAJORĂ PENTRU CEC	75
ANEXA NR. 3: ANALIZA PĂRȚILOR INTERESATE.....	76
ANEXA NR. 4: PLAN CRONOLOGIC DE IMPLEMENTARE.....	81

Mesajul Președintelui Comisiei Electorale Centrale

Dragi Prieteni ai Comisiei Electorale Centrale,

În numele Comisiei Electorale Centrale a Republicii Moldova, sunt onorat să vă prezint Planul strategic pe anii 2020-2023 al Comisiei Electorale Centrale a Republicii Moldova. Experiența implementării primelor două planuri strategice a demonstrat importanța unei viziuni unice și clare pentru dezvoltarea instituției electorale și a democrației per ansamblu.

Cel de-al treilea plan strategic este construit în jurul a trei elemente cheie: Servicii Electorale, Comunicare Eficientă și Funcționari Electorali Profesioniști. Aceste trei motoare trebuie puse în mișcare de către Oameni care muncesc într-o Cultură Organizațională pozitivă și deschisă pentru inovații. Există multe opțiuni de dezvoltare în continuare a CEC, însă noi credem că anume aceste trei dimensiuni captează cel mai bine ambiția noastră, oportunitățile și provocările pentru următorii patru ani.

În această Foaie de parcurs a Comisiei electorale Centrale a Republicii Moldova am descris viziunea pentru viitorul CEC, precum și ideile despre lucrul pe care ne propunem să-l facem. Îndemn toate părțile interesate să contribuim împreună la realizarea obiectivelor trasate în acest plan.

Dr. Dorin Cimil

Președinte CEC

Acronime și abrevieri

ANI – Autoritatea Națională de Integritate
APC - Administrația Publică Centrală
APL – Administrația Publică Locală
ASP – Agenția Servicii Publice
AD - Asociațiile Diasporei
BESV – Biroul electoral al secției de votare
BNS – Biroul Național de Statistică
BPR - Biroul Politici de Reintegrare
BRD – Biroul Relații cu Diaspora
CA – Consiliul Audiovizualului
CEC - Comisia Electorală Centrală
CECE I – Consiliul electoral de circumscripție electorală de nivelul întâi
CECE II – Consiliul electoral de circumscripție electorală de nivelul al doilea
CICDE – Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral
CoE – Consiliul Europei
CNA – Centrul Național Anticorupție
CPEDAE – Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității
DAD – Direcția analiză și documentare
DCRPMM – Direcția comunicare, relații publice și mass-media
DFE – Direcția financiar-economică
DJ – Direcția juridică
DMA – Direcția management alegeri
DTIGLE - Direcția tehnologii informaționale și gestionare a listelor electorale
MAI – Ministerul Afacerilor Interne
MJ – Ministerul Justiției
ONU – Organizația Națiunilor Unite
OSC – Organizațiile Societății Civile
PNUD- Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare
PG – Procuratura Generală
RSA – Registrul de Stat al Alegătorilor
SIASA – Sistemul informațional automatizat de stat „Alegeri”
SIS – Serviciul de Informații și Securitate
SV – Secții de votare

Introducere

Strategia este ingredientul esențial, motorul care propulsează eforturile de dezvoltare a instituției, iar o planificare temeinică este esențială.

Procesul de planificare strategică pentru perioada 2020 – 2023 a început în mijlocul lunii septembrie 2019 și a fost realizat conform unei metodologii inovative URSO (din engl.: Useful, Relevant, Sustainable, Owned) elaborate de către subdiviziunea pentru Asistență Electorală (DG Democracy) a Consiliului Europei în colaborare cu Institutul de Sociologie Internațională din Gorizia¹ (ISIG). URSO este o metodologie-cadru a Consiliului Europei pentru cooperarea electorală care ghidează planificarea strategică, monitorizarea și evaluarea. Scopul acestui exercițiu este de a evalua starea actuală de dezvoltare a Comisiei Electorale Centrale și a sistemului electoral și de a stabili direcțiile strategice ale organizației pentru următorii patru ani. Comisia Electorală Centrală a fost asistată în procesul de planificare de către experții Consiliului Europei.

Conform metodologiei, planificarea strategică se va realiza prin:

I. Analiza contextului și a necesităților (contextualizarea variabilelor operaționale și ale indicatorilor, evaluarea cooperării electorale, analiza SWOT, identificarea strategiei)

II. Identificarea obiectivelor (copacul problemelor, copacul soluțiilor, selectarea ariilor de intervenție, definirea obiectivelor)

III. Stabilirea priorităților (identificarea priorităților, evaluarea resurselor necesare)

IV. Planificarea (pregătirea, elaborarea planului, integrarea componentei de monitorizare și evaluare)

Într-o primă etapă au fost evaluate și contextualizate variabilele operaționale ECA - Evaluarea Cooperării Electorale. Acesta este un instrument de evaluare, care facilitează analiza SWOT² și contribuie la identificarea variabilelor cu impact pozitiv sau negativ asupra performanței generale a sistemului electoral și a domeniilor de intervenție în vederea creșterii/ consolidării performanței instituționale. La baza variabilelor ECA stau Indicatorii GID³. Pentru a evalua și contextualiza corect, s-a recurs la analiza cadrului legal: Constituția Republicii Moldova, Codul electoral, Codul serviciilor media audiovizuale, Legea privind partidele politice, Legea privind funcția publică, Legea privind transparența decizională etc. O altă componentă importantă în procesul de documentare a fost analiza documentelor relevante, precum rapoarte de activitate, rapoarte ale observatorilor naționali și internaționali privind alegerile, sondaje de opinie, baza de date statistice a Republicii Moldova, studii/ cercetări pe diverse subiecte relevante. În afară de aceasta, au fost desfășurate interviuri cu persoanele cheie (șefi și adjuncți, după caz) din aparatul Comisiei Electorale Centrale, cu foști reprezentanți cu drept de vot consultativ la organele electorale, reprezentanți ai societății civile și funcționari publici.

Impactul fiecărei variabile operaționale asupra performanței electorale a fost apreciat cu „Foarte Pozitiv”, „Pozitiv”, „Nerelevant”, „Negativ” sau „Foarte Negativ” astfel conturându-se

¹ ISIG este un institut independent de cercetare în domeniul științelor sociale înființat în 1968 la Gorizia, Italia.

² SWOT - Analiza SWOT reprezintă o modalitate de evaluare a stării generale a unei organizații, astfel încât să poată fi elaborat un plan strategic în care să se țină cont de punctele tari ale acesteia, să se elimine punctele slabe, să se exploateze eficient oportunitățile apărute și care să permită contracararea eventualelor amenințări.

³ Baza de date a indicatorilor generali (GID) cuprinde 300 de indicatori grupați pe 5 dimensiuni (instituțională, administrativă, socială, resurse umane, economică) care, la rândul lor, reflectă contextul intern sau cel extern.

per final, pe de o parte, punctele forte și punctele slabe din interiorul sistemului și, pe de altă parte, oportunitățile și amenințările din exteriorul sistemului. În cadrul analizei SWOT sunt descrise elementele interne (Punctele tari) și externe (Oportunitățile) utile pentru atingerea obiectivelor și care urmează a fi menținute/ dezvoltate/ exploatate pentru a mări performanța electorală. De asemenea, SWOT prezintă elementele interne (Punctele slabe) și externe (Amenințările) considerate dăunătoare pentru atingerea obiectivelor și care trebuie neutralizate prin intermediul anumitor intervenții de soluționare/ depășire/ evitare/ minimizare a efectelor.

La acest moment al procesului, a fost aleasă, drept mijloc principal de acțiune și cadru general în care sunt luate deciziile, strategia de consolidare. Ea se bazează pe întărirea indicatorilor pozitivi, atât interni, cât și externi, presupunând că prin aceasta indicatorii negativi vor fi îndepărtați, ocoliți sau absorbiți de cei pozitivi.

În următoarea etapă a procesului de planificare strategică a fost organizat un atelier de lucru în cadrul căruia s-au discutat problemele identificate prin prisma cauză-efect-soluție. Acest exercițiu s-a finalizat cu formularea a trei piloni strategici (arii de intervenție) și a obiectivelor strategice. La această etapă s-au trecut în revistă prioritățile stabilite prin Agenda ONU 2030⁴, Acordul de Asociere RM-UE, Planul de Acțiuni al Consiliului Europei pentru Republica Moldova⁵, Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2020 – 2023⁶, Strategia națională de integritate și anticorupție pentru anii 2017–2020⁷.

Pentru a implementa cu succes planul strategic, obiectivele și acțiunile au fost formulate într-un mod clar, univoc, urmărindu-se să fie măsurabile și realizabile în decursul celor patru ani vizați în planul strategic. Totodată, au fost stabiliți indicatori de performanță ce vor fi folosiți pentru evaluarea planului și a eforturilor de implementare a acestuia.

În cadrul unui alt atelier, planul de implementare a strategiei CEC 2020-2023 a fost analizat prin prisma corespunderii sale cu prioritățile în domeniul asumate la nivel de stat în cadrul documentelor naționale și internaționale.

O etapă importantă a procesului de planificare strategică constă în consultarea acestuia cu toate părțile interesate. Acest lucru a fost realizat în conformitate cu rigorile Legii privind transparența decizională.

⁴ Agenda ONU 2030 - <https://bit.ly/2skeyCB>.

⁵ Consiliul Europei. Plan de acțiune pentru Republica Moldova 2017-2020 <https://www.coe.int/en/web/chisinau/action-plan>

⁶ Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2020 – 2023 - <https://bit.ly/35mr3vZ>

⁷ Hotărârea Parlamentului nr. 56 din 30.03.2017 privind aprobarea Strategiei naționale de integritate și anticorupție pentru anii 2017–2020 - <https://bit.ly/2qLzNNb>.

1. Despre Comisia Electorală Centrală

Anul 1989 este marcat de restructurare și transformare în societatea moldovenească. Sistemul electoral din Republica Moldova începe să cunoască reforme de profunzime, menirea cărora era de a pune bazele statului de drept. Pe parcursul a opt ani Comisia Electorală Centrală se constituia pentru o perioadă determinată ori de câte ori se organizau alegeri, iar după finalizarea fiecărui scrutin atribuțiile componentelor expirau.

Adoptarea Codului electoral la 21 noiembrie 1997 a permis reunificarea tuturor actelor legislative referitoare la alegerile prezidențiale, parlamentare și locale, fiind unificate toate procedurile electorale. În baza Codului electoral, a fost înființată Comisia Electorală Centrală ca organ de stat cu statut permanent, pentru organizarea și desfășurarea alegerilor. Instituirea Comisiei a fost dictată de necesitatea unei structuri competente și specializate în domeniul alegerilor.

Activitatea permanentă a CEC a permis creșterea calității și eficienței de gestionare a procesului electoral. Comisia este constituită din 9 membri cu drept de vot deliberativ pentru un mandat de 5 ani: un membru este desemnat de către Președintele Republicii Moldova, ceilalți 8 membri sunt desemnați de către Parlament, cu respectarea reprezentării proporționale a majorității și a opoziției. Componenta nominală a Comisiei se confirmă prin hotărâre a Parlamentului, cu votul majorității deputaților aleși. Membrii CEC sunt inamovibili și nu pot fi membri ai partidelor și ai altor organizații social-politice.

Pe lângă Comisia Electorală Centrală există Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral, instituție creată de CEC și subordonată acesteia, responsabilă de instruirea tuturor funcționarilor electorali și altor părți interesate.

Comisia Electorală Centrală este asistată de un aparat ale cărui structură și efectiv-limită se aprobă de către Comisie. Personalul aparatului este compus din funcționari publici și personal angajat pe bază de contracte individuale de muncă, care desfășoară activități auxiliare. Structura aparatului CEC include: șase Direcții, trei Servicii autonome și un Serviciu parte componentă a unei Direcții CEC.

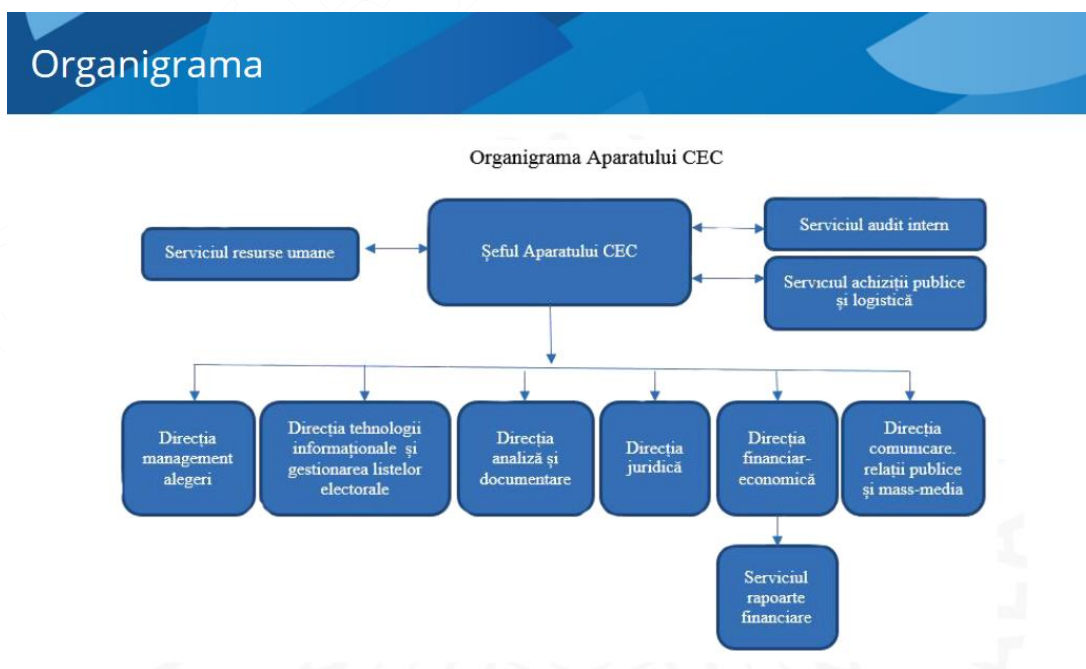

Diagrama nr. 1: Organigrama Comisiei Electorale Centrale, valabilă până la data de 11 noiembrie 2019

La moment, este în curs de modificare Statul de personal al CEC, conform Hotărârii CEC nr. 2903 din 12 noiembrie 2019 pentru modificarea hotărârii CEC nr. 1029 din 09 decembrie 2011 „Cu privire la aprobarea structurii și efectivului-limită și statului de personal ale Aparatului CEC”.

Organigrama Aparatului CEC

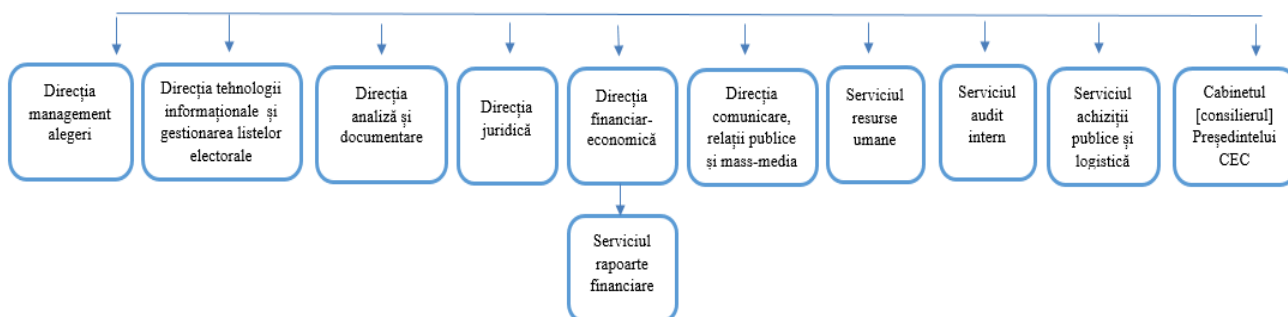

Diagrama nr. 2: Organigrama Comisiei Electorale Centrale aprobată prin Hotărârea CEC nr. 2903 din 12 noiembrie 2019 pentru modificarea hotărârii CEC nr. 1029 din 09 decembrie 2011 „Cu privire la aprobarea structurii și efectivului-limită și statului de personal ale Aparatului CEC”.

Misiunea Direcției management alegeri constă în asigurarea bunei funcționări a Comisiei prin administrarea eficientă și îmbunătățirea continuă a sistemului de management electoral.

Funcțiile Direcției management alegeri:

În vederea realizării misiunii sale, Direcția exercită următoarele funcții:

1. îmbunătățirea cadrului normativ privind procedurile electorale;
2. planificarea și realizarea acțiunilor preelectorale;
3. controlul, monitorizarea și evaluarea procesului electoral;
4. planificarea și realizarea acțiunilor postelectorale;
5. instruirea subiecților implicați în procesul electoral.

Misiunea Direcției tehnologii informaționale și gestionarea listelor electorale reprezintă administrarea procesului de elaborare, implementare și menținere a tehnologiilor informaționale în cadrul Comisiei, precum și administrarea listelor electorale.

Funcțiile Direcției tehnologii informaționale și gestionarea listelor electorale:

În vederea realizării misiunii sale, Direcția exercită următoarele funcții:

1. asigurarea implementării noilor tehnologii informaționale și comunicaționale în domeniul electoral;
2. gestionarea și îmbunătățirea aplicării sistemelor informaționale automatizate;
3. monitorizarea procesului de elaborare și actualizare a listelor electorale;
4. asigurarea dezvoltării, menținerii aplicațiilor informaționale și administrării rețelelor informaționale;
5. acordarea asistenței informaționale, metodologice și consultative.

Misiunea Direcției analiză și documentare constă în realizarea studiilor de analiză și documentare în domeniul electoral, organizarea și coordonarea lucrărilor de secretariat în cadrul Comisiei.

Funcțiile Direcției analiză și documentare:

În vederea realizării misiunii sale, Direcția exercită următoarele funcții:

1. realizarea studiilor de analiză și documentare;
2. organizarea ședințelor Comisiei;
3. organizarea și coordonarea lucrărilor de secretariat în cadrul Comisiei;
4. gestionarea arhivei Comisiei.

Misiunea Direcției juridice constă în asigurarea juridică a activității Comisiei și respectarea uniformă a legislației.

Funcțiile Direcției juridice:

În vederea realizării misiunii sale, Direcția exercită următoarele funcții:

1. elaborarea și avizarea proiectelor de acte normative și legislative de către Comisie;
2. asigurarea aplicării uniforme a legislației electorale și a procedurilor electorale;
3. reprezentarea Comisiei în procesele aflate pe rol în instanțele de judecată;
4. instruirea subiecților implicați în procesul electoral cu tematici din domeniul legislației electorale;
5. asigurarea legalității procedurilor interne din cadrul Comisiei.

Misiunea Direcției financiar-economic constă în eficientizarea activității Comisiei prin gestionarea resurselor financiare alocate din bugetul de stat pentru activitatea Comisiei, precum și prin implementarea politicilor în domeniul economic-financiar în vederea organizării alegerilor și referendumurilor.

Funcțiile Direcției financiar-economic

În vederea realizării misiunii sale, Direcția exercită următoarele funcții:

1. planificarea financiară a activității Comisiei;
2. executarea bugetului Comisiei și monitorizarea executării lui;
3. evidența contabilă a mijloacelor financiare și corectitudinii utilizării lor;
4. evaluarea și raportarea financiară;
5. acordarea asistenței informaționale și metodologice funcționarilor subdiviziunilor din cadrul Aparatului Comisiei, precum și funcționarilor electorali din cadrul birourilor și consiliilor electorale;
6. elaborarea materialelor metodologice în domeniul de competență.

Misiunea de bază a Direcției comunicare, relații publice și mass-media este de a asigura comunicarea eficientă a Comisiei cu publicul larg, reprezentanții societății civile și cu mijloacele de informare în masă, în vederea informării operative, veridice și complete a societății despre activitatea autorității.

Funcțiile Direcției comunicare, relații publice și mass-media

În vederea realizării misiunii sale, Direcția exercită următoarele funcții:

1. asigurarea transparenței activității Comisiei, prin informarea activă a societății privind domeniile de activitate ale instituției, rezultatele alegerilor, inițiativele lansate, precum și alte activități desfășurate de instituție;
2. informarea și comunicarea cu mijloacele de informare în masă, precum și facilitarea interacțiunii dintre reprezentanții mijloacelor de informare în masă și președintele Comisiei;
3. educația civică a cetățenilor în domeniul electoral;
4. stabilirea, dezvoltarea și menținerea relațiilor externe cu instituțiile omoloage, parteneri de dezvoltare și organizații guvernamentale internaționale.

Misiunea Serviciului resurse umane este de a contribui la realizarea obiectivelor strategice ale Comisiei prin promovarea și implementarea unui management eficient al resurselor umane.

Funcțiile Serviciului resurse umane:

1. administrarea personalului prin planificarea, coordonarea, organizarea, desfășurarea, monitorizarea și evaluarea implementării procedurilor de personal privind:
 - proiectarea și organizarea funcțiilor / posturilor;
 - asigurarea necesarului de personal;
 - dezvoltarea profesională a personalului;
2. acordarea asistenței informaționale și metodologice;
3. evidența datelor și documentelor cu privire la personal.

Misiunea Serviciului audit intern este de a realiza activitatea de audit intern, prin oferirea opiniilor și recomandărilor, în urma evaluării eficienței și eficacității managementului financiar și controlului, care cuprinde în sistem toate procesele din cadrul Comisiei, inclusiv procesele de planificare, executare, management al riscurilor, control, monitorizare și raportare.

Scopul auditului intern în structura Comisiei este de a contribui la asigurarea unei mai bune administrări financiare prin:

1. evaluarea proceselor, riscurilor;
2. obținerea informației obiective despre starea lucrurilor;
3. oferirea conducerii o asigurare rezonabilă privind regularitatea legală și eficacitatea proceselor de administrare;
4. formularea recomandărilor privind îmbunătățirea proceselor financiare.

Misiunea Serviciului achiziții publice și logistică este de a desfășura proceduri de achiziții publice pentru necesitățile Comisiei, identifica și estima necesitățile Comisiei pentru anul următor celui de gestiune.

Funcțiile Serviciului achiziții publice și logistică

1. organizarea sistemului de primire a materiilor prime, materialelor, produselor achiziționate de la partenerii comerciali;
2. verificarea corespunderii calitative și cantitative a bunurilor achiziționate cu datele înscrise în documentele de însoțire, precum și păstrarea și gestionarea acestora;
3. ținerea evidenței, analiza și prognozarea necesităților tehnico-materiale.

În calitate de organ specializat în domeniul electoral, Comisia Electorală Centrală organizează alegeri, modernizează practica electorală și contribuie la perfecționarea legislației electorale. Totodată, Comisia Electorală Centrală este organul independent de supraveghere și control privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale.

Funcționarii publici din cadrul Aparatului CEC cad sub incidența Legii nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, care reglementează regimul general al funcției publice, statutul funcționarului public, raporturile juridice dintre funcționarii publici și autoritățile publice, precum și alte raporturi ce decurg din acestea.

Alte informații generale privind personalul din cadrul Comisiei Electorale Centrale sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Tabelul nr 1 Profilul personalului CEC

Indicatori	Total	Funcție de demnitate publică	Funcție publică de conducere	Funcție publică de execuție
Efectivul limită de personal la 01.01.2020, unități	48	3	13	32
Funcții publice /posturi ocupate la 01.01.2020, persoane, dintre care:	47	3	12	32
<i>bărbați</i>	18	3	6	9
<i>femei</i>	29	0	6	23
Funcționari publici cu statut stabilit conform art. 7, 8, 9, 10 din Legea nr. 158/2008, persoane	44	-	12	32
<i>Funcționari publici de conducere (fpc)</i>	12	-	12	-
<i>Funcționari publici de execuție (fpe)</i>	32	-	-	32
Funcționari care dețin funcții de demnitate publică (fdp)	3	3	-	-
Vârsta medie a funcționarilor publici la 01.01.2020, ani	37	-	33	37
Numărul pensionarilor în funcție publică (fpcns, fpc, fpe) care au atins vârsta pentru obținerea dreptului la pensie pentru limită de vârstă la 01.01.2020, persoane	3	-	-	3
Numărul funcționarilor publici după grad de calificare, conform art. 33 din Legea nr. 158/2008, persoane	44		12	32
<i>Consilier de stat de clasa I</i>	12		9	3
<i>Consilier de stat de clasa II</i>	3		3	0
<i>Consilier de stat de clasa III</i>	5		0	5
<i>Consilier de clasa I</i>	6		0	6
<i>Consilier de clasa II</i>	5		0	5
<i>Consilier de clasa III</i>	13		0	13

	<i>Femeie</i>	<i>Bărbat</i>
Cel mai tânăr funcționar public la 01.01.2020, ani	24	25
Cel mai vârstnic funcționar public la 01.01.2020, ani	68	40

Bugetul executat al Comisiei Electorale Centrale pe ultimii 4 ani

Tabelul nr 2 Comisia Electorală Centrală - Activitatea de bază (lei)

Indicatori	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019
Cheltuieli de personal	4308909,94	4931608,63	8647132,09	9098599,07
Servicii	1653778,65	1370035,38	2343566,39	3173893,92
Îndemnizații	80705,11	71347,42	51183,67	183711,55
Remunerarea personalului tehnic și indemnizația membrilor nepermanenți CEC	399770,01	898377,68	824353,30	1000401,01
Bunuri	487103,03	443193,98	1775341,73	695700,34
Lucrări de proiectare		635540,00		
Conferința 20 ani de activitate CEC		617301,62		

Subvenții - finanțarea partidelor politice	37877869,51	39865846,05	39824056,74	34104724,47
--	-------------	-------------	-------------	-------------

BUGETUL COMISIEI ELECTORALE CENTRALE PE ULTIMII 4 ANI

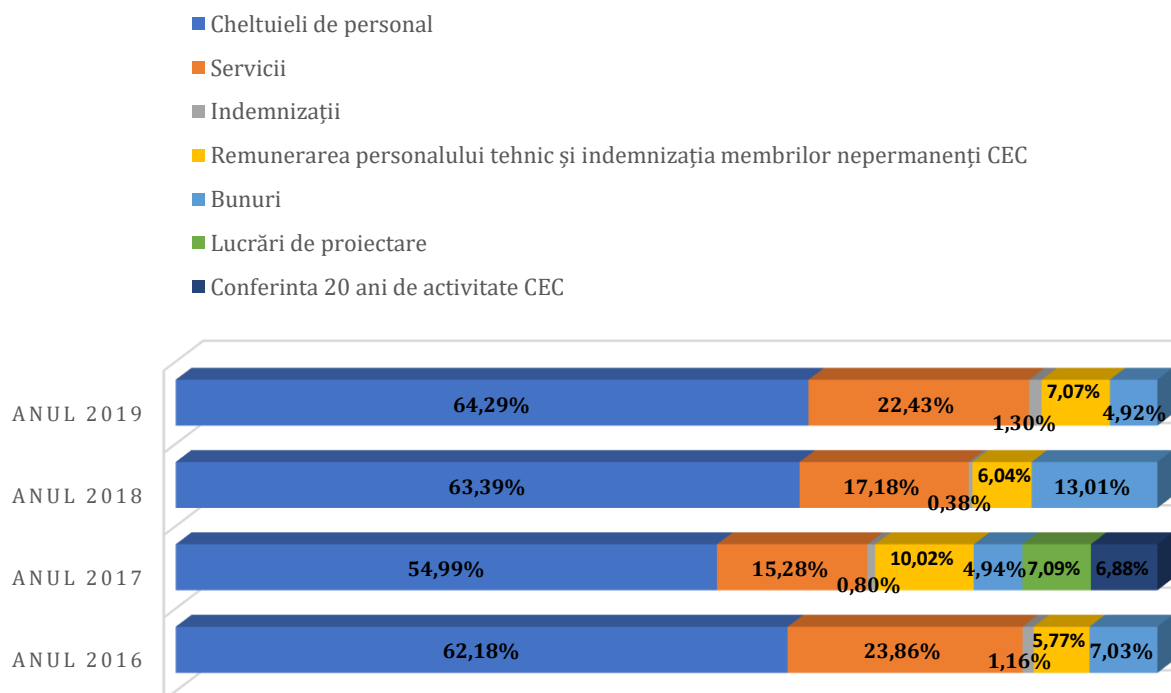

Diagrama nr. 3: Bugetul CEC pentru anii 2016 -2019

Tabelul nr 3 Bugetul executat pe activități: Alegeri (lei)

Indicatori	Anul 2016 Alegeri prezidențiale și alegeri locale noi	Anul 2017 Alegeri locale noi și referendum local	Anul 2018 Alegeri locale noi și începutul perioadei electorale pentru alegeri parlamentare	Anul 2019 Alegeri parlamentare, referendum republican, alegeri locale generale și alegeri parlamentare noi
CEC	10452695,58	1338766,01	4889511,93	42128101,16
Cheltuieli de personal	2596384,00	539758,96	1212398,74	5985502,68
Servicii CEC	2558624,61	456987,80	556995,32	8502913,89
Remunerarea membrilor nepermanenți CEC în perioada electorală și a personalului contractat	1637948,39	80755,69	500624,62	5101339,94
Buletine de vot, materiale electorale etc.	3659738,58	261263,56	2619493,25	10729445,65
Procurarea camerelor video	0,00	0,00	0,00	11808899,00
CECE	65505568,64	7073496,31	14205613,10	178338766,74
Servicii CECE	2209842,60	92807,39	135076,76	4758494,33
Recompensa / Indemnizația funcționarilor electorali	57554637,62	6392852,16	13216147,65	163251801,55
Stocuri de materiale circulante	5741088,42	587836,76	854388,69	10328470,86

Anul 2016: Alegeri prezidențiale și alegeri locale noi

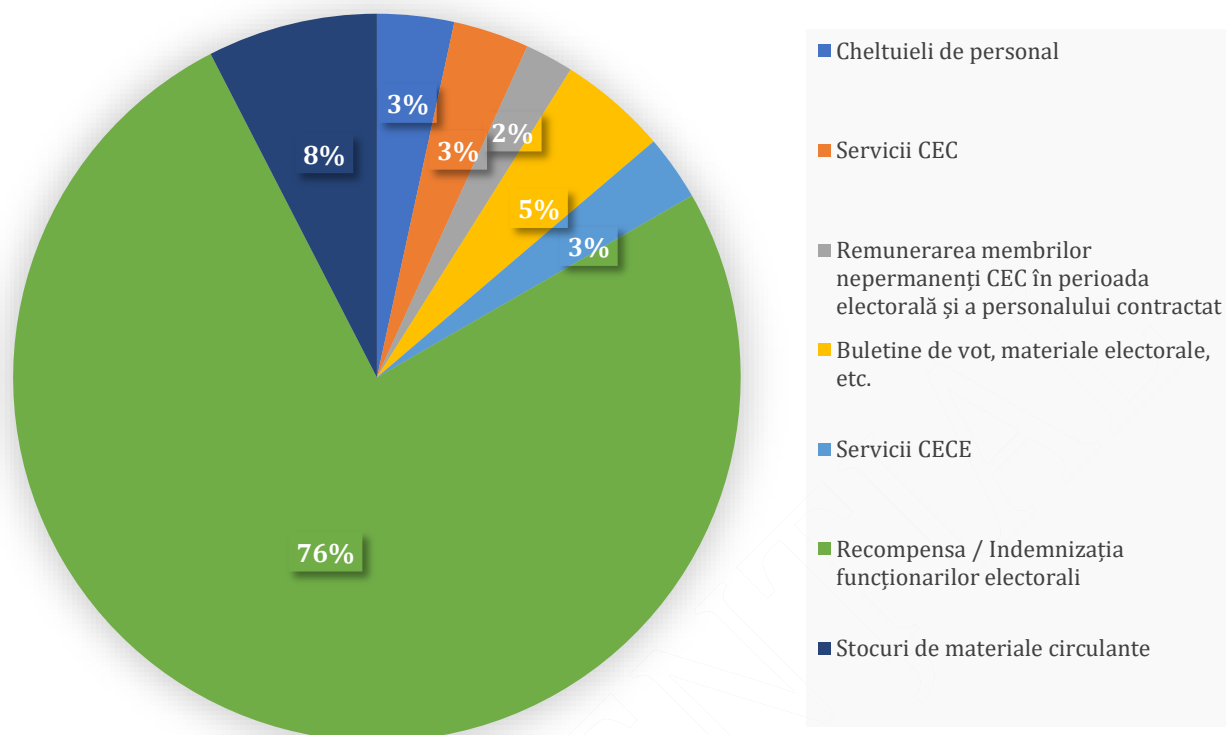

Diagrama nr. 4: Bugetul executat pentru alegeri prezidențiale și alegeri locale noi, 2016

Anul 2017: Alegeri locale noi și referendum local

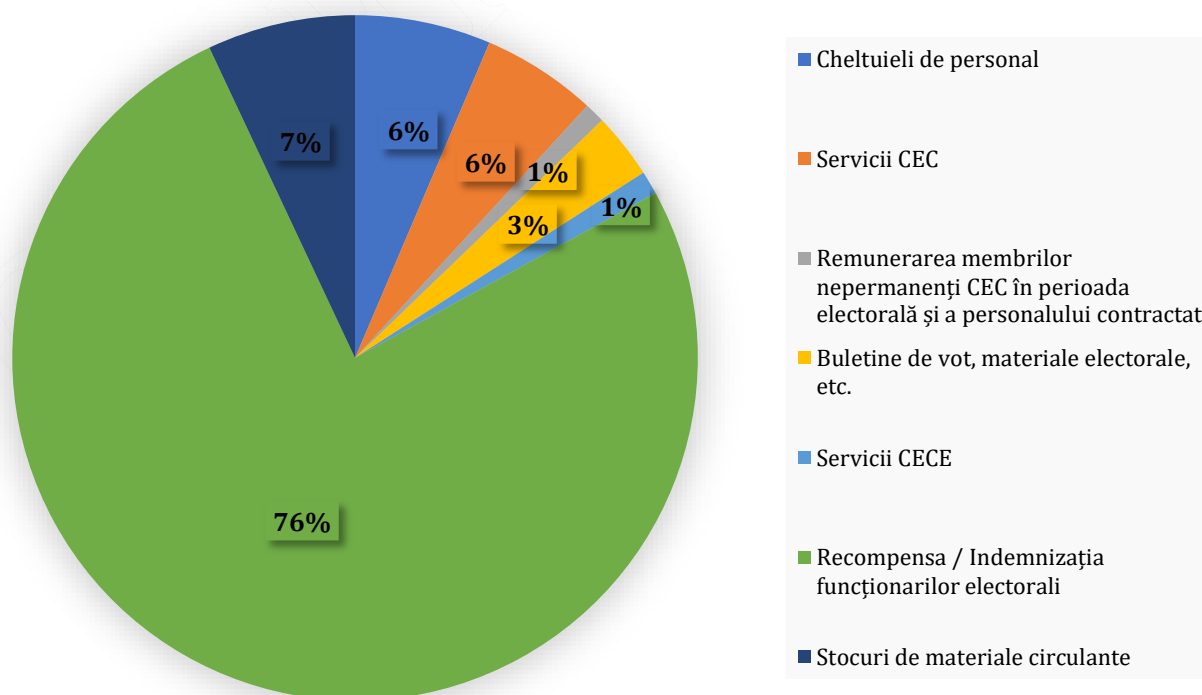

Diagrama nr. 5: Bugetul executat pentru alegeri locale noi și referendum local, 2017

Anul 2018: Alegeri locale noi și începutul perioadei electorale pentru alegeri parlamentare

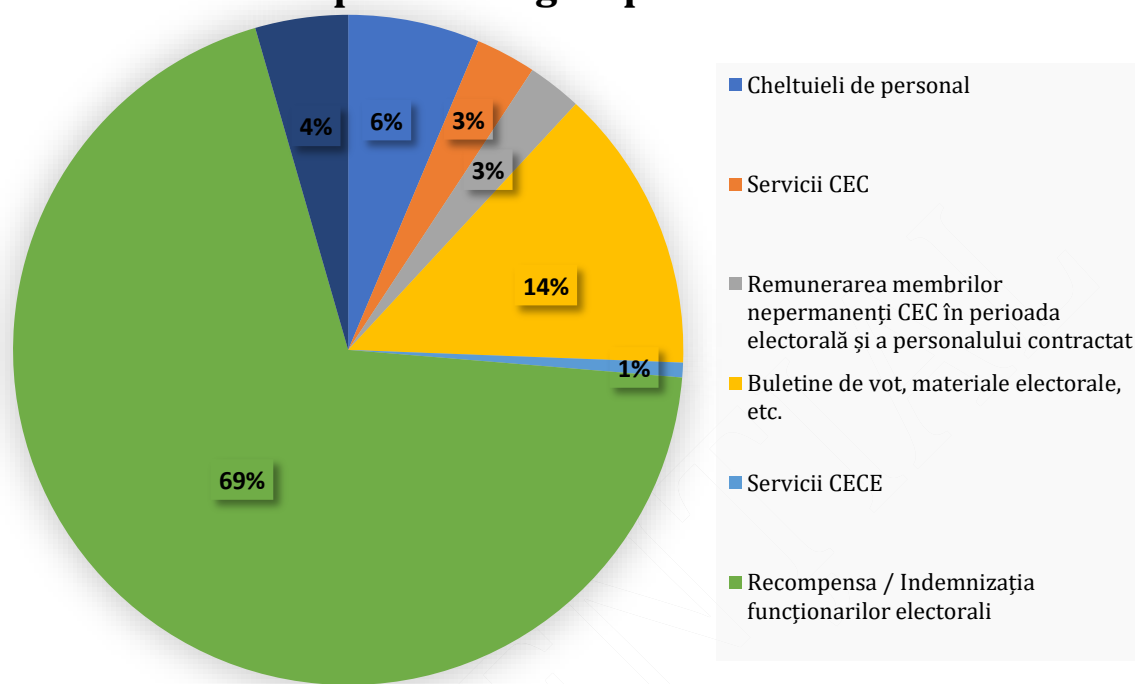

Diagrama nr. 6: Bugetul executat pentru alegeri locale noi și începutul perioadei electorale pentru alegeri parlamentare, 2018

Anul 2019: Alegeri parlamentare, referendum republican, alegeri locale generale și alegeri parlamentare noi

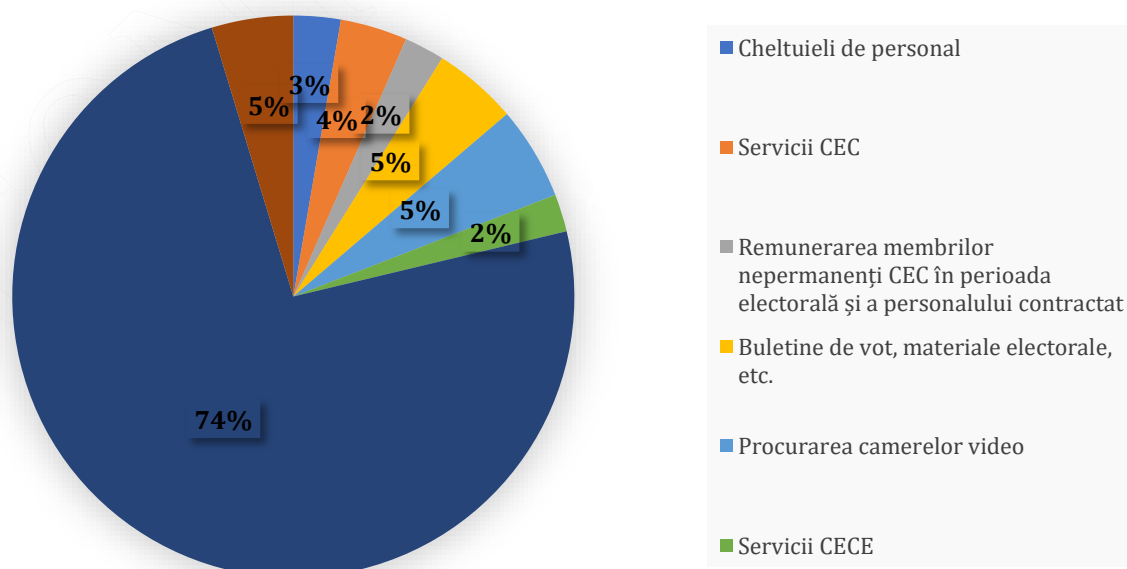

Diagrama nr. 7: Bugetul executat alegeri parlamentare, referendum republican, alegeri locale generale și alegeri parlamentare noi, 2019

2. Bazele strategice ale CEC

MISIUNEA noastră este să organizăm profesioniști alegeri, să prestăm servicii orientate spre cetățeni, să îmbunătățim procesele electorale și să implicăm toți alegătorii pentru a sprijini democrația în Republica Moldova.

VIZIUNEA noastră: Democrație electorală veritabilă pentru fiecare

VALORI FUNDAMENTALE

Independență: CEC își va îndeplini atribuțiile și va lua decizii fără a fi influențată sau controlată de instituții guvernamentale, partide politice sau terțe organizații.

Integritate: CEC își va desfășura activitățile într-o manieră onestă, sinceră și corespunzătoare așteptărilor părților implicate în procesul electoral, va întreprinde toate măsurile rezonabile pentru a preveni faptele rău intenționate.

Imparțialitate: CEC își va exercita atribuțiile în afara oricăror conflicte de interese, va trata fără părtinire toți participanții la alegeri în mod echitabil și fără a oferi avantaj unor tendințe politice sau grupuri de interese.

Transparență: CEC va fi întotdeauna deschisă către toate părțile implicate în procesul electoral, va manifesta o atitudine transparentă și imparțială în procesul decizional și corectitudine în toate activitățile sale.

Profesionalism: CEC își va asuma răspunderea deplină pentru acțiunile sale și va fi responsabilă în fața poporului Republicii Moldova și a partenerilor săi, va ține să asigure, prin intermediul CICDE, un personal bine pregătit, competent, sigur de sine, sensibil la dimensiunea de gen și la necesitățile specifice ale diferitor grupuri de persoane, va prelua cele mai bune practici internaționale.

Incluziune: întreaga activitate a instituției va fi orientată spre beneficiul interesului public, va construi relații eficiente cu toți alegătorii, punându-le la dispoziție servicii de încredere și la standarde înalte în corespundere cu necesitățile și interesele specifice ale tuturor categoriilor de alegători. CEC va oferi cetățenilor, partidelor politice și altor organizații social-politice, mass-media și societății civile oportunități multiple și egale de informare, consultare și participare, asigurând accesibilitatea informațiilor și serviciilor sale.

3. Revizuirea Planului strategic 2016 - 2019

Exercițiul de planificare, realizat în anul 2015 prin eforturile interne ale CEC, s-a bazat pe primul Plan strategic al Comisiei pentru anii 2012 – 2015 și a continuat direcțiile de dezvoltare stabilite inițial. Astfel, patru din cele cinci direcții strategice formulate în primul plan au fost păstrate în formularea generică din planul 2016 - 2019:

1. Un proces electoral modern, eficient și accesibil
2. Rezultate credibile ale alegerilor
3. Alegători conștienți și informați
4. Capacități instituționale consolidate.

În mod evident, în Planul strategic 2016-2019, aceste direcții capătă valențe noi, iar pentru valorificarea lor au fost setate alte obiective. Accent s-a pus pe promovarea principiilor calității și securității informației la toate etapele ciclului de management electoral, elaborarea și implementarea unor noi soluții tehnice în scopul automatizării procedurilor electorale, integrarea unor mecanisme eficiente de incluziune a persoanelor cu dizabilități în procesul electoral, instituirea unor noi instrumente de comunicare continuă și eficientă cu alegătorii, inclusiv cu cei din diasporă etc. Totodată, unele obiective din primul și cel de-al doilea plan strategic rămân nerealizate, de exemplu crearea unor reprezentanțe permanente ale CEC în teritoriu.

A cincea direcție strategică stabilită în anul 2016 a fost Supravegherea finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale, formulată ca urmare a modificărilor aduse Codului electoral care conferea CEC responsabilitatea supravegherii finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale.

Deși o evaluare finală a gradului de realizare a Planului strategic al Comisiei Electorale Centrale pentru anii 2016-2019 încă nu s-a realizat, trebuie să menționăm că monitorizarea și evaluarea implementării planului a fost efectuată atât de Comisia Electorală Centrală, cât și de Asociația Promo-LEX, ambele instituții elaborând anual rapoarte disponibile public. O concluzie preliminară, bazată pe analiza acestora, este că majoritatea obiectivelor au fost atinse, câteva dintre obiective au fost îndeplinite parțial, iar unele au rămas nerealizate. Acestea din urmă sunt reluate și dezvoltate în Planul strategic 2020-2023. Cert este că autoritatea electorală deține deja o practică pozitivă considerabilă de lucru în baza unui plan strategic, iar planurile anuale de activitate se elaborează în conformitate cu acesta și vin în susținerea implementării obiectivelor strategice.

4. Analiza SWOT

Analiza SWOT permite Comisiei Electorale Centrale să identifice și să structureze conținutul esențial al actualului proces de planificare strategică.

De fapt, subliniind dimensiunile și variabilele care descriu atât factori pozitivi, cât și negativi, interni și externi ai Comisiei, analiza SWOT servește ca un instrument de identificare a actorilor, obligațiilor, beneficiarilor și părților interesate din cadrul procesului de planificare și management.

Analiza SWOT se bazează pe cinci dimensiuni, care, la rândul lor, funcționează atât în cadrul procesului electoral (adică intern), cât și al societății per ansamblu (adică extern). Dimensiunile și domeniul lor de aplicare sunt explicate în tabelul următor.

DIMENSIUNI	INTERN	EXTERN
INSTITUȚIONAL	Se referă la norme și principii care reglementează procesul electoral	Se referă la norme și principii care reglementează afacerile publice într-un anumit context
ADMINISTRATIV	Se referă la măsurile și procedurile specifice procesului electoral	Se referă la procesele și procedurile specifice autorităților publice într-un anumit context
SOCIAL	Se referă la variabilele care descriu implicarea actorilor și grupurilor țintă în procesul electoral	Se referă la variabilele care au impact asupra performanței electorale în ceea ce privește conștientizarea, incluziunea etc.
RESURSE UMANE	Se referă la capacitățile și/sau cunoștințele care ar putea avea impact/ modela procesul electoral	Se referă la capacitățile și/sau cunoștințele care există în rândul populației într-un anumit context
ECONOMIC	Se referă la resursele financiare care ar putea avea impact/ modela procesul electoral	Se referă la resursele financiare existente într-un anumit context

Analiza SWOT a fost realizată prin intermediul instrumentului electronic Evaluarea Cooperării Electorale (ECA) și a scos în evidență următoarele variabile SWOT (vezi tabelul de mai jos)

	INTERN (caracteristici ale organizației/ sistemului)	EXTERN (caracteristici ale mediului înconjurător)
Utile pentru atingerea obiectivelor	Puncte forte <ol style="list-style-type: none"> 1. Cadrul legal electoral este bine conturat, are o ierarhie clară și este codificat (1/1)⁸ 2. Cadrul legal electoral corespunde standardelor internaționale în domeniul democrației, drepturilor omului, transparenței și incluziunii (1/2, 1/3, 1/6, 1/7) 3. Prevederile legale electorale privind drepturile electorale ale femeilor sunt incluzive (1/20, 2/14) 4. Comisia Electorală Centrală este formată pe principiul reprezentării proporționale a majorității și a opoziției forțelor politice (1/10) 5. Activitatea Comisiei Electorale Centrale este transparentă (1/11) 6. Procedurile electorale și atribuțiile tuturor participanților din ziua votării sunt clare (2/6) 7. Toate operațiile electorale sunt transparente și deschise pentru observatori și reprezentanții candidaților (1/24, 2/9) 8. Registrul de Stat al Alegătorilor și Listele Electorale sunt formate, actualizate și publicate cu respectarea principiului transparenței (2/13) 9. Există programe de informare dedicate atât populației generale, cât și diferitor grupuri specifice (3/1, 3/2) 	Oportunități <ol style="list-style-type: none"> 1. Legislația națională oferă cadrul necesar pentru libera asociere, inclusiv politică (6/10) 2. Legislația națională reglementează și garantează libertatea de exprimare (6/11) 3. Mai mult de jumătate din populația Republicii Moldova știe să utilizeze internetul, iar teritoriul țării este acoperit cu acces la rețeaua internet în proporție de sută la sută (8/14) 4. Nivelul de educație formală al populației este înalt (9/1) 5. Există o susținere considerabilă a domeniului electoral din partea partenerilor internaționali de dezvoltare (10/15)

⁸ Aici și în tot tabelul se face referire la numărul de ordine al variabilelor operaționale din metodologia URSO.

Dăunătoare pentru atingerea obiectivelor	Puncte slabe	Amenințări
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Resursele financiare dedicate activităților Comisiei Electorale Centrale în perioada dintre alegeri sunt insuficiente (5/1) 2. Capacitatea Comisiei Electorale Centrale de a controla și monitoriza finanțele partidelor politice și a campaniilor electorale este insuficientă (5/4, 5/5, 5/6) 3. Datele incluse în listele electorale sunt imperfecte, în special cele ale cetățenilor din afara țării și celor aflați în stânga Nistrului (2/10, 2/11) 4. Accesibilitatea secțiilor de votare este redusă (2/7) 5. Reglementarea legală a procesului de soluționare a litigiilor electorale este insuficientă (2/2) 6. Programele de informare dedicate populației generale și grupurilor specifice au un impact scăzut (4/2, 4/3) 7. Campanii de promovare a comportamentului antifraudă electorală nu există (3/3) 8. Pluralismul politic în mass-media este la un nivel scăzut (3/4) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Economia Republicii Moldova este o economie cu venituri mici - mijlocii (10/4). 2. Procesul de elaborare a politicilor publice nu este suficient de deschis și transparent față de cetățeni, față de necesitățile și așteptările acestora (6/4, 7/1) 3. Există carențe în respectarea drepturilor omului, inclusiv a politicilor non-discriminare la nivel național (8/23) 4. Tendința de emigrare se menține la nivel înalt (8/6) 5. Coeficientul de îmbătrânire a populației este în continuă creștere (8/1) 6. Nivelul de activism civic, cultura juridică și politică a populației sunt scăzute (8/12, 8/19, 9/15) 7. Implicarea cetățenilor în viața publică și în procesul de luare a deciziilor este redusă (6/1, 6/3) 8. Femeile rămân subreprezentate în pozițiile de conducere (8/20) 9. Pârghiile juridice pentru cetățeni de a-și apăra drepturile civile sunt insuficiente și slab cunoscute (7/14) 10. Procesul de evaluare a performanțelor funcționarilor publici este ineficient (9/12)

Pornind de la variabilele identificate, putem să descriem în continuare aspectele pozitive și negative atât ale procesului electoral, cât și ale mediului general.

4.1. Caracterizarea mediului intern al procesului electoral

Republica Moldova este parte la șapte tratate ONU cu privire la drepturile omului, cele mai importante pentru CEC fiind: Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială, Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor și Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități. Codul electoral, legislația conexă și cadrul normativ aprobat de CEC se bazează și respectă principiile și standardele internaționale în domeniul alegerilor, incluziunii, non-discriminării, egalității de gen și libertății de asociere.

Procesul electoral este administrat de către un organ independent, cu statut de instituție permanentă. Modul de formare a CEC asigură reprezentarea proporțională a majorității și a opoziției forțelor politice. Acest principiu se regăsește și pentru formarea organelor electorale inferioare.

Chiar dacă la nivel central, funcționarii publici din cadrul Aparatului CEC beneficiază de stabilitate în funcție asigurând continuitatea activității și memoria instituțională, în cadrul atelierelor de discuții realizate s-a constatat că aceștia sunt nemulțumiți de condițiile de muncă existente. Spațiile de lucru sunt insuficiente pentru realizarea tuturor sarcinilor, inclusiv depozitarea în condiții de securitate a numeroaselor echipamente și materiale electorale. La fel, mulți funcționari ai aparatului CEC și-au exprimat îngrijorarea cu privire la repartizarea neuniformă a sarcinilor în perioada electorală. Deficiențele identificate în integrarea noilor angajați, managementul carierelor; dezvoltarea resurselor umane (training și retenție); stabilirea obiectivelor SMART și evaluarea performanțelor generează fluctuația ridicată și lipsa personalului calificat cu competențe tehnice și comportamentale dezvoltate.

În scopul îmbunătățirii managementului electoral și consolidarea capacităților instituționale, obiectiv setat în planul strategic precedent, CEC a reușit să obțină modificarea cadrului legal privind sistemul de recompense pentru membrii organelor electorale și funcționarii din cadrul aparatelor ce le asistă prin îmbunătățirea acestuia⁹ – acțiune care pe termen mediu și lung va îmbunătăți calitatea resurselor umane implicate în organizarea și desfășurarea scrutinelor, precum și va diminua tendința de înlocuire frecventă a funcționarilor electorali.

Tendința respectivă există la nivelul organelor electorale inferioare și caracterizează preponderent membrii CECE/BESV desemnați de către partidele politice. Fluctuația mare a funcționarilor electorali, observată la fiecare scrutin, reprezintă o problemă care perturbă activitatea curentă, scade eficiența instruirilor, mărește costul total al alegerilor. Inexistența unor reprezentanți permanenți ai CEC în teritoriu care s-ar ocupa constant de arondarea alegătorilor din listele electorale la secțiile de votare, de promovarea educației civice, de informarea alegătorilor și recrutarea / instruirea persoanelor pentru a fi incluse în Registrul Funcționarilor Electorali, rămâne a fi un deziderat nerealizat.

Activitatea CEC și procedurile electorale sunt transparente pentru publicul larg și mass-media. Există o deschidere mare pentru modernizarea procesului prin digitalizarea majorității etapelor procesului electoral și prin asumarea de noi funcții și responsabilități. Una dintre aceste funcții importante a fost testarea și implementarea modulului „Control Financiar” al SIASA, activitate realizată cu întârziere la sfârșitul perioadei de implementare a Planului strategic 2016-2019. De cealaltă parte, rezultate nesatisfăcătoare rămân a fi înregistrate la capitolul „dotării organului de supraveghere, care la moment este CEC, cu resurse necesare pentru efectuarea unui control substanțial și proactiv al finanțării campaniilor electorale și a partidelor politice în general”¹⁰. În Strategia națională de integritate și anticorupție pentru anii 2017–2020¹¹, *Pilonul al IV-lea: Comisia Electorală Centrală și partidele politice*, obiectivul setat de creștere a integrității politice și de consolidare a controlului asupra finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale este în continuare deficient. De asemenea, nu au fost create mecanisme de investigare și sancționare eficientă, proporțională și descurajatoare a fluxurilor financiare ilicite, a utilizării resurselor administrative sau încălcării regulilor de finanțare a

⁹ <http://lex.justice.md/md/378399/>

¹⁰ Adoptat de GRECO la a 70 Reuniune Plenară (Strasbourg, 30 noiembrie-4 decembrie 2015) <https://rm.coe.int/16806c9b07>

¹¹ <http://lex.justice.md/md/370789/>

partidelor politice și a campaniilor electorale, coruperii alegătorilor, conform recomandărilor misiunilor OSCE/ODIHR¹², GRECO și misiunilor de observare naționale Promo-LEX¹³. La fel, în conformitate cu Planul Consiliului Europei pentru Republica Moldova 2017-2020¹⁴, capitolul III. 1 *Consolidarea guvernării democratice și stimularea inovației*, CEC în colaborare cu CoE, urmează să sporească transparența finanțării partidelor politice și să dezvolte funcționarea democratică internă a partidelor politice.

Tehnologiile informaționale au pătruns adânc în practica electorală și și-au dovedit utilitatea. Progresul în domeniu impune ajustări constante a sistemului informațional, inclusiv dezvoltarea unor module noi, care ar permite eficientizarea și fluidizarea procesului la nivelul secției de votare. Tehnologiile informaționale pot și trebuie utilizate pentru creșterea transparenței procesului și încrederii alegătorilor în administrarea alegerilor. Registrele deținute de către CEC conțin informație statistică de interes public care nu este valorificată corespunzător, dar pentru care există cerere.

De la înființarea unei Comisii Electorale Centrale permanente, procesul electoral a cunoscut o evoluție pozitivă demonstrată și recunoscută de către instituțiile similare din alte țări. Certificatele ISO deținute de CEC servesc drept dovadă a recunoașterii internaționale a calității serviciilor prestate, a protecției datelor cu caracter personal și a securității informației în cadrul CEC.

O provocare pentru societate în general, dar care apare pe agenda zilei anume în procesul electoral, este accesibilitatea secțiilor de votare. (In)accesibilitatea infrastructurii vizează nu doar persoanele cu dizabilități fizice¹⁵, ci și alte categorii ale populației cu mobilitate redusă: persoane în etate, copii, părinți ce au copii mici și îi transportă în cărucioare sau în brațe, femei însărcinate, bicicliști, persoane cu dizabilitate temporară. Astfel, conform estimărilor, numărul de persoane afectate de lipsa condițiilor de accesibilitate este triplu față de numărul persoanelor cu dizabilități¹⁶.

Carențe există și la capitolul accesibilității altor categorii de alegători: unele minorități etnice¹⁷ și femeile¹⁸ sunt subreprezentate în rândul candidaților la funcții electivă, iar cetățenii Republicii Moldova din stânga Nistrului și din afara țării au acces limitat la informația electorală și nu pot participa plenar la toate etapele procesului electoral.

Analiza SWOT efectuată denotă că mediul intern al organizației /sistemului are mai multe puncte pozitive și foarte pozitive care trebuie utilizate de către CEC în dezvoltarea sa ulterioară. Descrierea punctelor forte și a celor slabe ale procesului electoral poate fi urmărită în Anexa nr. 1 și Anexa nr. 3.

4.2 Caracterizarea mediului extern al procesului electoral

Spre deosebire de mediul intern, contextul social-politic și economic actual este mai degrabă descurajant, oferind puține oportunități de dezvoltare. În mod cert nivelul de alfabetizare și de

¹² <https://www.osce.org/odihr/elections/moldova/420452>

¹³ https://promolex.md/wp-content/uploads/2019/12/Raport_ALG_2019_web.pdf

¹⁴ <https://rm.coe.int/final-approved-ap-moldova-2017-2020-en-prems-2-/168071bcd2>

¹⁵ <https://eef.md/index.php?pag=news&id=926&rid=1457&l=ro>

¹⁶ <https://www.md.undp.org/content/dam/moldova/docs/Acces%20egal%20pentru%20toti%20in%20sectiile%20de%20votare%20-%20studiu.pdf>

¹⁷ <https://eef.md/index.php?pag=news&id=926&rid=1457&l=ro>

¹⁸ <https://eef.md/index.php?pag=news&id=926&rid=1462&l=ro>

educație formală foarte înalt și rata de penetrare a internetului ridicată constituie oportunități evidente pentru perfecționarea procesului electoral și automatizarea acestuia. Oportunitate reprezintă și susținerea considerabilă din partea partenerilor internaționali pentru consolidarea democrației și integritatea alegerilor. Proiecte majore, precum SIASA, au fost deja implementate, altele putând fi conturate într-un viitor previzibil.

Deși cadrul legal corespunde standardelor internaționale, este bine conturat și codificat, cu o ierarhie clară, se remarcă modificarea frecventă a regulilor de joc, cu puțin timp înainte de începerea perioadei electorale. Conform Codului bunelor practici în materie electorală¹⁹: *Modificarea frecventă a normelor sau caracterul lor complex pot dezorienta alegătorul, care poate conchide, în mod corect sau incorect, că dreptul electoral este doar un instrument cu care operează cei care sunt la putere și că votul alegătorului nu mai este elementul esențial care decide rezultatul scrutinului. Ar fi necesar a se evita modificările frecvente sau cu puțin timp (cel puțin un an) înainte de alegeri.*

Un domeniu sensibil rămâne a fi calitatea listelor electorale. Pe parcursul mai multor ani, CEC depune eforturi constante pentru rezolvarea acestei probleme prin elaborarea Registrului de Stat al Alegătorilor, crearea parteneriatelor cu alte instituții publice ce dețin registre de stat relevante pentru procesul electoral (Registrul de Stat al Populației, Registrul Adreselor) și atragerea fondurilor necesare pentru realizarea interconexiunilor și eliminarea erorilor din listele electorale. Două realități din societatea moldovenească care depășesc competențele CEC afectează în continuare calitatea listelor electorale – numărul mare de cetățeni ai RM plecați peste hotarele țării fără o documentare corespunzătoare și existența conflictului transnistrean.

Alți factori de risc care amenință procesul electoral și sunt dăunători pentru atingerea obiectivelor CEC sunt: corupția, tendința de emigrare și de îmbătrânire a populației și conflictul transnistrean. Puși laolaltă acești factori generează un nivel de activism civic redus, o cultură juridică și politică rudimentară și un dezinteres quasi-generalizat față de procesele democratice. Deziluzia cetățenilor în instituțiile statului de drept se reflectă în mod negativ asupra imaginii și credibilității instituției electorale.

Realitatea descrisă nu poate fi remodelată de către CEC, dar în formularea obiectivelor strategice pentru următorii patru ani se va ține cont de amenințările identificate și descrise în detaliu în Anexa nr. 1 și Anexa nr. 3.

¹⁹ [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2002\)023rev2-cor-rom](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2002)023rev2-cor-rom)

5. Strategia de dezvoltare 2020-2023

În baza variabilelor SWOT identificate, la această etapă de dezvoltare instituțională a Comisiei Electorale Centrale, intervenția necesară, conform metodologiei URSO, este **Strategia de Consolidare**. Ea se bazează pe întărirea indicatorilor pozitivi, atât interni, cât și externi presupunând că prin aceasta indicatorii negativi vor fi îndepărtați, ocoliți sau absorbiți de cei pozitivi.

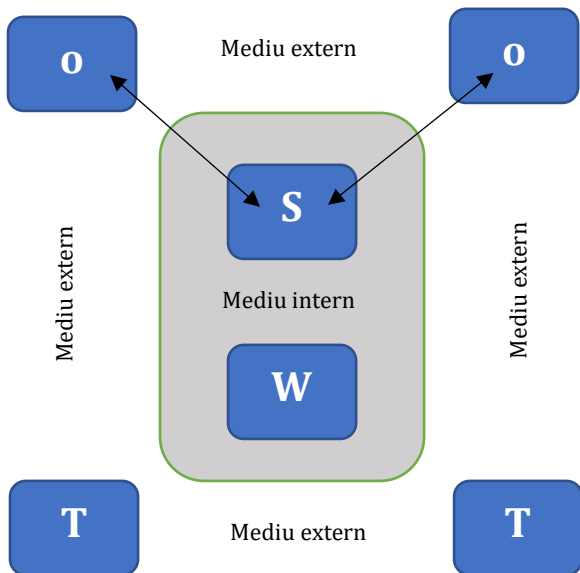

Diagrama nr. 8: Prezentarea grafică a strategiei de consolidare, conform metodologiei URSO

Aplicarea sa este potrivită atunci când este posibil să se acționeze pe baza unor puncte forte (S) și oportunități (O) care sunt deja mari, puternice și stabile, astfel încât să dea un avânt restului sistemului, transformând sau minimizând greutatea puținelor puncte slabe (W) și Pericole (T).

Mai jos prezentăm raportul generat de către instrumentul electronic de analiză a variabilelor operaționale ECA dintre punctele forte și cele slabe pe dimensiunea internă și dintre oportunități și amenințări pe dimensiunea externă, inclusiv aspectele pozitive și cele negative din interiorul și exteriorul sistemului.

Raportul dintre elementele SWOT

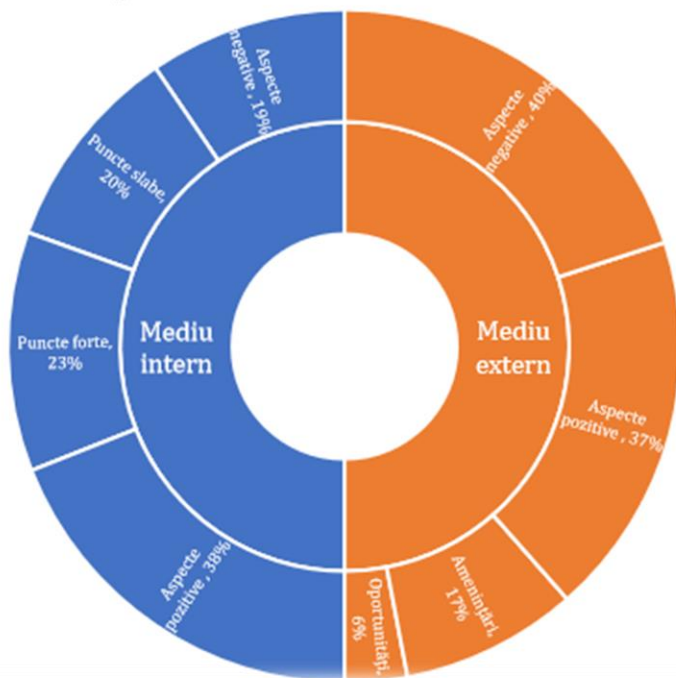

Diagrama nr. 9: Prezentarea schematică a punctelor tari și a celor slabe, a oportunităților și amenințărilor pentru mediul de activitate al CEC

După cum se observă, latura instituțională a sistemului electoral are mai multe puncte forte/ pozitive decât puncte slabe/negative. Totodată, mediul extern nefavorabil mai degrabă pune în pericol sistemul electoral decât oferă oportunități de dezvoltare.

Pornind de la concluziile formulate în urma analizei SWOT, au fost identificați pilonii strategici sau direcțiile de dezvoltare ale Comisiei Electorale Centrale pentru următorii 4 ani.

5.1. Pilonii strategici ai Comisiei Electorale Centrale pentru perioada 2020 – 2023

Menirea unei instituții publice este să lucreze pentru și în folosul cetățenilor. În raport cu instituția, aceștia apar într-o triplă postură – clienți, contribuabili și beneficiari ai serviciilor oferite. Abordarea de tip prestator – client în sectorul public reprezintă o formă de inovație socială și este în măsură să sporească calitatea activităților desfășurate, pe de o parte, și să mențină beneficiarii (cetățenii) mulțumiți de rezultatele dezvoltării și implementării programelor derulate de către sectorul public.

În corelație cu această logică au fost stabiliți trei piloni strategici pentru activitatea Comisiei în perioada 2020-2023:

- Pilonul 1 Servicii Orientate spre Cetățeni
- Pilonul 2 Implicare, Influență și Promovare
- Pilonul 3 Performanță și Cultură Organizațională

În tabelul de mai jos sunt prezentate obiectivele strategice pentru fiecare pilon în parte.

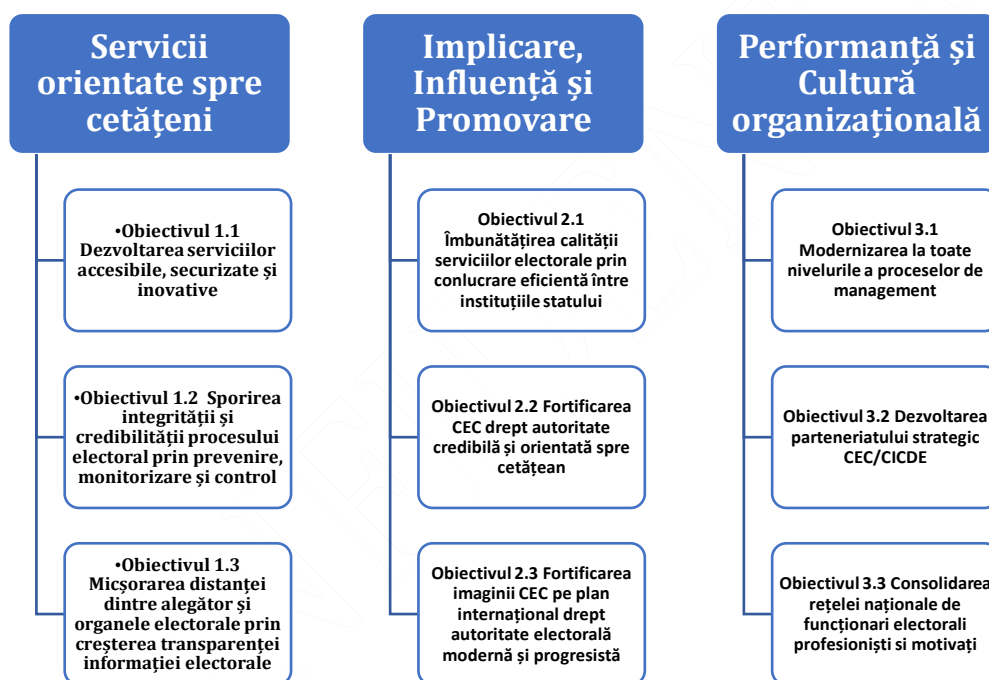

Diagrama nr. 10: Pilonii și obiectivele strategice ale Comisiei Electorale Centrale pentru anii 2020-2023

5.1.1. Servicii orientate spre cetățeni

Concept strategic planificat:

Organizarea alegerilor în conformitate legislația Republicii Moldova și cu bunele practici în domeniul electoral contribuie decisiv la un bun climat în societate. Toate activitățile Comisiei Electorale Centrale sunt orientate spre prestarea serviciilor de calitate alegătorilor, indiferent de vârsta, sexul, locul de domiciliu/reședință temporară, etnia și alte particularități ale acestora. Pentru perioada 2020-2023 în cadrul acestui pilon strategic, CEC și-a propus, drept scop, să abordeze serviciile electorale prin prisma valorilor sale fundamentale: independență, integritate, incluziune, imparțialitate, transparență și profesionalism.

Noile tehnologii reprezintă instrumente utile, flexibile și care pot fi adaptate necesităților în materie de asigurare a dreptului de a alege și a fi ales. Pentru o mai bună desfășurare a activității birourilor electorale ale secțiilor de votare, CEC își propune perfecționarea și extinderea unor module din SIASA și să automatizeze procesele la nivel de secție de votare.

O altă abordare inovativă va fi implementarea Serviciilor de Statistică Electorală prin intermediul cărora CEC ar putea deveni în timp o instituție financiar sustenabilă. Datele statistice oferite de CEC sunt excluzive și utile pentru mai multe părți interesate de analiza fenomenelor electorale, demografice, politice și psihologice. Printre potențialii beneficiari se numără societatea civilă, companiile sociologice, mediul academic, alte organizații specializate în cercetări politice/sociale/economice.

Activitățile menite să sporească incluziunea electorală vizează toate grupurile cu risc direct sau indirect de excluziune, persoanele cu necesități speciale, alegătorii din afara țării și din stânga Nistrului, femeile și bărbații.

Transparența CEC va fi ridicată la un nivel calitativ nou prin proiectarea și implementarea modulului „Profil Electoral al Alegătorului”. Un instrument de informare personalizată și securizată al fiecărui alegător privind istoricul participării sale la procesul electoral, în diferite calități: alegător, membru al organelor electorale, donator pentru partide politice și candidați electorali, observator etc.

La Integritatea procesului electoral pentru următoarea perioadă strategică 2020-2023 va contribui fortificarea funcțiilor CEC în calitate de organ eficient de supraveghere și control al finanțării politice. În urma modificărilor aduse Codului electoral la 15 august 2019, precum și legislației conexe privind finanțarea partidelor politice, Comisia intenționează să își asume plenar prerogativa de supraveghere și control privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale. O atenție deosebită va fi acordată implementării modulului „Control Financiar” din SIASA. În premieră Comisia se va concentra pe încurajarea comportamentului antifraudă.

Scopul pilonului 1: Prestarea impecabilă a serviciilor electorale în concordanță cu valorile fundamentale ale Comisiei Electorale Centrale

Indicatori de Impact:

- Transparența procesului electoral asigurată
- Integritatea finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale mărită
- Calitatea serviciilor electorale prestate cetățenilor îmbunătățită

<i>Obiectivele Pilonului I</i>	<i>Rezultate scontate</i>	<i>Indicatori de rezultat</i>
1.1 Dezvoltarea serviciilor accesibile, securizate și inovative	<ul style="list-style-type: none"> • Funcționalitatea diverselor module ale SIASA îmbunătățită • Certificarea internațională în domeniul calității și securității informației menținută • Abordări personalizate pe diferite categorii de alegători 	<ul style="list-style-type: none"> • Soft pentru Automatizarea Secțiilor de Votare pilotat • Re-certificare ISO obținută • Număr de persoane care se înregistrează prealabil crescut

1.2 Sporirea integrității și credibilității procesului electoral prin prevenire, monitorizare și control	<ul style="list-style-type: none"> • Comportament potențial fraudulos descurajat • Alegători informați cu privire la sursele de finanțare a partidelor politice și a campaniilor electorale 	<ul style="list-style-type: none"> • Percepția privind integritatea finanțării politice îmbunătățită
1.1 Micșorarea distanței dintre alegători și organele electorale prin creșterea transparenței informației electorale	<ul style="list-style-type: none"> • Servicii electorale inovative diversificate 	<ul style="list-style-type: none"> • Profil Electoral al Alegătorului disponibil pe pagina web • Depozit de Date Statistice creat

5.1.2 Implicare, Influență și Promovare

Concept strategic planificat:

Scopul principal al acestui pilon este de a dezvolta punți de comunicare și cooperare cu actorii cheie în vederea consolidării democrației, îmbunătățirii practicii și legislației electorale și fortificării CEC drept autoritate credibilă pe plan național și internațional orientată spre beneficiari.

Deși CEC este autoritatea supremă responsabilă de implementarea politicii electorale a statului, există o serie de alte instituții cu atribuții conexe fără de care ar fi practic imposibilă buna organizare și desfășurare a procesului electoral. Rolul și locul Parlamentului, instituțiilor administrației centrale și locale, altor instituții de stat care sunt părți interesate este prezentat în Anexa nr. 3 Analiza părților interesate. Domeniile de conlucrare și intervenție pe care se va concentra CEC în următoarea perioadă sunt: perfecționarea cadrului normativ, asigurarea sustenabilității financiare a CEC/CICDE, monitorizarea mass-media, promovarea incluziunii electorale și descurajarea comportamentului corupțional și potențial fraudulos. Aceste priorități de politici sunt interconectate cu Obiectivele 16.5, 16.6 ale Agendei ONU 2030 pentru Dezvoltare Durabilă²⁰.

Beneficiarii de bază ai serviciilor CEC sunt alegătorii. Tocmai de aceea se impune menținerea unui dialog constant cu aceștia prin campanii de informare tematice, sondaje de opinie privind prestația CEC și CICDE și impactul activităților desfășurate.

În mediul extern al CEC locuri aparte sunt rezervate pentru organizațiile societății civile care fie au ca obiect de activitate educația civică, promovarea drepturilor omului sau a intereselor anumitor categorii de persoane subreprezentate, fie se implică în observarea alegerilor și astfel contribuie la transparența alegerilor. Coordonarea agendelor de lucru și consolidarea eforturilor va duce cu siguranță la eficiență și avantaje reciproce.

Planul mai include și instituționalizarea unor formate de comunicare pe diferite tematici cu organizațiile non-guvernamentale, partidele politice, jurnaliștii și partenerii de dezvoltare, astfel încât să se asigure accesul public la informație, în conformitate cu Obiectivul 16.10 (a, b) al Agendei ONU 2030 pentru Dezvoltare Durabilă.

²⁰ <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/21252030%20Agenda%20for%20Sustainable%20Development%20web.pdf>

În afară de comunicarea și promovarea CEC pe plan național, o componentă importantă este fortificarea imaginii CEC pe plan internațional drept autoritate electorală modernă și progresistă. În acest sens, CEC își propune să dezvolte unica Asociație Internațională în care CEC/ CICDE sunt membri fondatori – WEM-International. Scopul acesteia este de a promova egalitatea de gen în organele de management electoral, prioritate care reiese din Obiectivele 5.5 și 16.7 ale Agendei ONU 2030 pentru Dezvoltare Durabilă²¹. CICDE deține Secretariatul organizației. Totodată, accent se pune pe participarea activă a CEC în cadrul organizațiilor electorale regionale și internaționale, precum ACEEEO și A-WEB.

Scopul pilonului 2: Dezvoltarea punților de comunicare și cooperare cu actorii cheie în vederea consolidării democrației, îmbunătățirii practicii și legislației electorale și fortificării CEC drept autoritate credibilă pe plan național și internațional orientată spre beneficiari.

Indicatori de Impact:

- Cooperarea între diverse instituții cu atribuții în domeniul electoral îmbunătățită
- Cadrul normativ electoral perfecționat

<i>Obiectivele Pilonului II</i>	<i>Rezultate scontate</i>	<i>Indicatori de rezultat</i>
2.1 Îmbunătățirea calității serviciilor electorale prin conlucrare eficientă între instituțiile statului	<ul style="list-style-type: none"> • Modificări legislative în domeniul electoral promovate • Interoperabilitatea registrelor de stat funcțională 	<ul style="list-style-type: none"> • Număr de propuneri legislative înaintate vs aprobate • Număr de erori din listele electorale redus
2.2 Fortificarea CEC drept autoritate credibilă și orientată spre cetățean	<ul style="list-style-type: none"> • Campanii de informare specifice organizate • Mecanisme de comunicare eficientă cu partidele politice, mass-media, societatea civilă dezvoltate 	<ul style="list-style-type: none"> • Tendință pozitivă a nivelului de încredere în CEC • Diverse formate de discuții puse în aplicare
2.3. Fortificarea imaginii CEC pe plan internațional drept autoritate electorală modernă și progresistă	<ul style="list-style-type: none"> • Parteneriate internaționale dezvoltate • WEM-International funcțional 	<ul style="list-style-type: none"> • Proiecte internaționale implementate • Prezență în diverse roluri la evenimentele internaționale asigurată

²¹ idem

5.1.3 Performanța și Cultura organizațională

Concept strategic planificat:

Agenda ONU 2030 își pune ca obiectiv ²² dezvoltarea eficienței, responsabilității și transparenței instituțiilor la toate nivelurile. Cultura organizațională a oricărei instituții este unul dintre cele mai mari atuuri ce reprezintă un adevărat mod de viață pentru membrii acestui ecosistem. Scopul acestui pilon este dezvoltarea unei organizații eficiente cu o cultură pozitivă și clară.

În calitate de prestator de servicii, CEC trebuie să livreze la timp și cu precizie toate activitățile legate de alegeri, iar funcționarii electorali de toate nivelurile, la rândul lor, trebuie să funcționeze ca un tot întreg pentru atingerea rezultatelor. Fiecare membru CEC și funcționar trebuie să recunoască că valorile și comportamentul au sens doar atunci când stau la baza succesului organizației și sunt transpuse în acțiuni concrete.

Asumându-și valorile CEC, fiecare funcționar din cadrul sistemului organelor electorale creează o experiență pozitivă pentru oamenii cu care contactează. Aceștia, la rândul său, vor menține reputația, brand-ul CEC în calitate de instituție de cea mai înaltă integritate și transparență cu care este ușor de interacționat. Fiecare trebuie să-și propună să trăiască și să respecte cultura pe care CEC a definit-o ca fiind esențială pentru succesul organizației.

Într-o societate dependentă de informație și de complexitatea relațiilor sociale, cunoașterea pare a fi singura putere ce garantează progresul social, economic și democratic care nu se erodează în timp. Orientarea spre captarea și asimilarea de cunoaștere este pentru CEC confirmarea unei anumite maturități funcționale, concordante cu esența societății informaționale de care este legată.

O cultură organizațională pozitivă poate încuraja schimbarea, în vreme ce una negativă o poate frâna. În prezent, una dintre influențele culturale pozitive puternice este dorința de perfecționare profesională. În următoarea perioadă strategică, CEC, promovând schimbarea, va consolida cultura organizațională a instituției. În acest sens se propune: scanarea climatului social-psihologic în cadrul instituției, diagnosticarea eficienței instruirilor profesionale, evaluarea satisfacției privind condițiile de muncă, implementarea unor măsuri de creștere a coeziunii angajaților și stabilirea parcursurilor de formare individuale și colective.

Implementarea managementului cunoașterii în cadrul CEC este legată în mod indisolubil de CICDE. De mai bine de opt ani procesul de instruire a tuturor subiecților electorali, mai cu seamă a funcționarilor electorali este realizat într-un mod eficient de Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral. Fiind o instituție publică, fondată de Comisia Electorală Centrală, scopul principal al acesteia este de a contribui la îmbunătățirea procesului electoral prin instruirii inovative, cercetări și educație civică a tuturor actorilor electorali.

Având în urmă o perioadă strategică implementată în paralel cu CICDE, s-a constatat că CEC și CICDE cu succes au implementat programe de informare și educație electorală, totodată au fost depistate suprapuneri de competențe și activități. În perioada strategică ce urmează, CEC împreună cu CICDE vor lucra asupra eliminării acestor suprapuneri și îmbunătățirii comunicării între organizații.

²² Obiectiv de Dezvoltare Durabilă 16,7 <https://www.md.undp.org/content/moldova/ro/home/sustainable-development-goals/goal-16-peace-justice-and-strong-institutions.html#targets>

Un obiectiv strategic nerealizat până în prezent, dar la care CEC ține foarte mult, este crearea organelor permanente din teritoriu. Acum, când activitatea CEC s-a extins și procesele electorale au devenit mai complexe, mai mult ca niciodată este oportună discuția despre crearea subdiviziunilor permanente și consolidarea rețelei profesioniste, dedicate și certificate de funcționari electorali.

Scopul pilonului 3: Dezvoltarea unei organizații eficiente cu o cultură pozitivă și clară.

Indicatori de Impact:

- Cultură a instruirii/formării continue pe parcursul întregii activități creată
- Comunicarea internă a CEC și CICDE/CECE/BESV îmbunătățită
- Organe electorale permanente instituite

<i>Obiectivele Pilonului III</i>	<i>Rezultate scontate</i>	<i>Indicatori de rezultat</i>
3.1 Modernizarea la toate nivelurile a proceselor de management	<ul style="list-style-type: none"> • Auditul personalului, realizat • Eficiența instruirii profesionale a funcționarilor mărită • Planuri de dezvoltare a carierei profesionale create • Serviciul de Audit Intern modernizat 	<ul style="list-style-type: none"> • Raport asupra auditului personalului analizat • Condiții de muncă și depozitare îmbunătățite • Strategie de comunicare internă și pentru situațiile de criză elaborată • Metodologie de evaluare a managementului financiar și al riscurilor aprobată
3.2 Dezvoltarea parteneriatului strategic CEC/CICDE	<ul style="list-style-type: none"> • Parteneriatul CEC și CICDE fortificat • Soluții legale pentru autonomia financiară a CICDE identificate 	<ul style="list-style-type: none"> • Divergențe în colaborare CEC/CICDE identificate și soluționate • Mecanisme eficiente pentru autonomia financiară CICDE implementate
3.3 Consolidarea rețelei naționale de funcționari electorali profesioniști și motivați	<ul style="list-style-type: none"> • Organe electorale teritoriale permanente ale CEC create • Sistem de motivare a funcționarului electoral teritorial dezvoltat 	<ul style="list-style-type: none"> • Centre teritoriale create • Fișele funcțiilor pentru funcționarii electorali teritoriali elaborate • Registrul membrilor revocați/demiși întocmit

5.2. Scopuri, obiective și activități strategice (plan de implementare)

Pilonul 1 Servicii orientate spre cetățeni

Scop: Prestarea impecabilă a serviciilor electorale în concordanță cu valorile fundamentale ale Comisiei Electorale Centrale

Obiectivul 1.1 Dezvoltarea serviciilor accesibile, securizate și inovative

Nr. d/o	Activități strategice	Sarcini	Situația actuală	Indicatori de performanță	Situația finală	Responsabili de implementare	Termen-limită	Sursa de finanțare
1	Automatizare a secțiilor de votare	<p>Elaborarea strategiei de automatizare a SV</p> <p>Elaborarea cerințelor tehnice pentru automatizarea SV</p> <p>Crearea softurilor pentru automatizarea SV</p> <p>Elaborarea cadrului normativ pentru automatizarea SV</p> <p>Pilotarea sistemului</p>	Concept discutat pe interior	<p>Investiții în tehnologii informaționale și comunicaționale prioritizate</p> <p>Caiet de sarcini elaborat</p> <p>Soft elaborat</p> <p>Cadru normativ ajustat</p> <p>Soft pilotat</p> <p>Pilotarea sistemului</p>	<p>Strategie și caiet de sarcini elaborat</p> <p>Nivel de funcționalitate al softului – 100% conform caietului de sarcini</p> <p>Dotare cu echipament necesar în proporție de 20%</p>	DTIGLE DMA DJ	<p>T3 2020</p> <p>T3 2020</p> <p>T4 2022</p> <p>T1 2023</p> <p>T2 2023</p>	Bugetul de stat Parteneri externi
2	Perfecționarea SIASA	Definitivarea și lansarea Registrului Funcționarilor	80% funcționalitate	Registrul Funcționarilor Electorali funcțional	100% funcționalitate	DTIGLE DMA DCRPMM	T4 2020	Bugetul de stat Partenerii externi

	<p>Electoral (Versiunea 2.0)</p> <p>Integrarea și Implementarea Registrului de Stat al Alegătorilor cu Registrul de Stat al Adreselor</p> <p>Analiza funcționalităților oferite de modulul „Verificarea Listelor de Subscripție” și ajustarea acestuia</p> <p>Dezvoltarea sistemului „Votarea prin Internet”</p> <p>Crearea modulului de gestionare a contestațiilor electorale</p> <p>Elaborarea Planului de comunicare/promovare pe componenta de digitalizare</p>	<p>Studiu de fezabilitate elaborat</p> <p>Discuții conceptuale</p> <p>Nu există plan specific sau componenta de digitalizare în planul general de</p>	<p>Nivelul de funcționalitate al Registrelor integrate</p> <p>Modul ajustat</p> <p>Caiet de sarcini privind votarea prin internet elaborat</p> <p>Votarea prin internet pilotată</p> <p>Modulul „Contestații” elaborat</p> <p>Nivelul de funcționalitate și utilizare a modulului</p> <p>Planuri anuale de comunicare implementate</p>	<p>Nivel de funcționalitate al sistemului – 100% conform caietului de sarcini</p> <p>Nivel de funcționalitate al modulului – 100% conform caietului de sarcini</p> <p>Planuri implementate în proporție de minim 90%</p>	<p>T4 2021</p> <p>T4 2020</p> <p>T4 2022</p> <p>T4 2022</p> <p>Anual</p>	
--	--	---	--	--	--	--

			comunicare					
3	Sporirea incluziunii electorale	<p>Accesibilizarea sediului CEC și a canalelor de comunicare</p> <p>Explorarea echipamentelor/ tehnologiilor/ metodelor de vot noi menite să sporească accesul la procesul electoral</p> <p>Implicarea Diasporei la diferite etape ale procesului electoral</p> <p>Încurajarea alegătorilor din stânga Nistrului să se implice în procesul electoral</p> <p>Promovarea egalității de gen și asigurarea unui proces de vot incluziv prin proiecte comune cu societatea civilă</p>	<p>Sediul CEC nu are rampă de acces montată</p> <p>Persoanele cu dizabilități locomotorii nu au acces în sediul CEC (etaje 2 și 3)</p> <p>Dotarea tehnică a centrului media CEC este depășită tehnic și moral.</p> <p>Echipamentul procurat anterior este casat sau ieșit din uz.</p>	<p>Adaptare rezonabilă a sediului</p> <p>Canalele de comunicare ale centrului media al CEC modernizate</p> <p>Echipamente/tehnologii testate și pilotate</p> <p>Creșterea numărului de persoane înregistrate prealabil</p> <p>Creșterea numărului funcționarilor electorali cetățeni din diasporă în RFE</p> <p>Numărul de sugestii/comentarii de îmbunătățire a serviciilor electorale parvenite de la alegătorii din stânga Nistrului și din afara țării</p> <p>Statistică dezagregată pe categorii de persoane cu risc de excluziune (categoria de gen, persoane cu necesități speciale, minorități)</p>	<p>Sediu adaptat rezonabil</p> <p>Dotarea corespunzătoare a centrului media CEC, în vederea organizării și reflectării eficiente, corespunzătoare și operative a activității CEC.</p> <p>Numărul persoanelor înregistrate prealabil cu 10% mai mare</p> <p>Numărul funcționarilor electorali cetățeni din diasporă cu</p>	<p>DAD DCRPMM DTIGLE AD BPR BRD</p>	<p>T2 2022</p> <p>T3 2020/ T1 2023</p> <p>Anual</p> <p>Anual</p> <p>Anual</p>	<p>Bugetul de stat</p> <p>Parteneri externi</p>

			Canalele de comunicare și informare (inclusiv directă) a categoriilor speciale de alegători nu au un caracter continuu, nu întotdeauna sunt suficiente și eficiente și deseori depind de suportul partenerilor de dezvoltare		10% mai mare Dezvoltarea și aplicarea canalelor de comunicare și informare existente și crearea unor noi. Câte două proiecte comune cu societatea civilă dezvoltate pentru promovarea egalității de gen și persoane cu nevoi speciale			
4	Menținerea/extinderea Sistemului Integrat de Management al Calității și	Desfășurarea misiunilor de audit intern	Anual se desfășoară misiuni de audit intern	Numărul misiunilor de audit intern și de supraveghere realizate Nivelul de corespundere a proceselor și acțiunilor	Planurile misiunilor de audit intern și extern executate în	DAD Toate subdiviziunile CEC	T2 2020 T2 2022	Bugetul de stat

	Securității Informației (SR EN ISO 9001:2015 și SR ISO/CEI 27001:2013)	Desfășurarea misiunilor de audit externe Obținerea recertificării internaționale Examinarea posibilității de extindere a certificării pe domenii noi	Anual se desfășoară misiuni de audit extern	realizate în cadrul CEC cu cerințele standardelor ISO Numărul de acțiuni corective propuse, în raport cu numărul de neconformități identificate	proporție de 100% Recertificări/certificări obținute		T3 2020 T3 2022	
--	--	--	---	--	---	--	--------------------	--

Obiectivul 1.2 Sporirea integrității și credibilității procesului electoral prin prevenire, monitorizare și control

Nr. d/o	Activități strategice	Sarcini	Situația actuală	Indicatori de performanță	Situația finală	Responsabili de implementare	Termen-limită	Sursa de finanțare
1.	Fortificarea capacităților CEC de monitorizare și control al finanțării politice	Elaborarea cadrului metodologic de activitate a Direcției monitorizare și control financiar Implementarea modulului „Control Financiar” Publicarea în format deschis (cu posibila reutilizare) a datelor legate de finanțarea	DFE recepționează, analizează și verifică rapoartele partidelor politice și a concurenților electorali. Capacitate de	Regulamentul direcției aprobat Cadru normativ elaborat Modulul „Control Financiar” funcțional Rapoartele financiare ale partidelor politice publicate pe pagina web a CEC prin intermediul modulului Nivelul de accesibilitate a datelor	Direcție specializată constituită Metodologie de monitorizare elaborată Resurse umane identificate și angajate Modul utilizat de către 100% de partide	DFE DJ DTIGLE Partener: PA, CSM, CNA, MAI, INJ	T3 2020 T3 2020 Anual	Bugetul de stat

	<p>partidelor politice și a campaniilor electorale, prin crearea unui modul electronic actualizat periodic</p> <p>Organizarea instruirilor pentru reprezentanții partidelor și trezorerieri</p> <p>Dezvoltarea normelor metodologice și instruirea ofițerilor de urmărire penală, a procurorilor și a judecătorilor în vederea examinării dosarelor privind finanțarea partidelor și campaniilor electorale, a cauzelor de corupere a alegătorilor și de utilizare a resurselor administrative</p> <p>Elaborarea instrucțiunilor/ghid</p>	<p>supraveghe re și control a finanțării politice CEC nu are</p> <p>Conform Strategiei</p>	<p>din modul pentru părțile interesate</p> <p>Numărul de instruiri pe diferite categorii de beneficiari organizate</p> <p>Rapoarte de monitorizare și control elaborate/aprobate</p> <p>Normele metodologice recomandate dezvoltate</p> <p>Curriculum de instruire elaborat</p> <p>Cursuri de instruire desfășurate</p> <p>Cel puțin 50 de ofițeri de urmărire penală, procurori și judecători instruiți</p> <p>Numărul de iregularități identificate;</p> <p>Numărul de sancțiuni aplicate versus iregularități raportate</p>	<p>politice în procesul de raportare</p> <p>Cel puțin 2 persoane din fiecare grup de persoane interesate instruite</p> <p>Ghid/instrucțiune realizat/-ă</p> <p>Instruiri desfășurate periodic</p>		<p>Anual</p> <p>T2 2020</p> <p>T3 2020</p>	
--	---	--	--	---	--	--	--

		urilor de raportare financiară a partidelor politice și a campaniilor electorale	Naționale de Integritate și Anticorupție pentru anii 2017-2020 această activitate trebuia realizată până în T1 2018, dar a rămas nerealizată					
2.	Descurajarea comportamentului potențial fraudulos	Elaborarea propunerilor pentru îmbunătățirea cadrului normativ privind comportamentul integru (antifraudă și anti-utilizare a resurselor administrative), inclusiv sistemul de sancționare Crearea ghidului antifraudă electorală	Nu există un ghid antifraudă electorală Campaniile de informare	Număr de propuneri elaborate și înaintate către Parlament vs număr de propuneri adoptate Ghid antifraudă electorală elaborat Cel puțin 3 acțiuni de informare desfășurate	Ghid antifraudă electorală publicat Campaniile de informare generale și cele pentru alegeri, precum și strategia de comunicare CEC, includ	DCRPMM DAD DJ Partener: MAI, CNA, PG, CC, Parlament, MF, MJ, ANI	T2 2021 T4 2021	Bugetul de stat

		<p>Includerea componentei antifraudă electorală în cadrul campaniilor de informare</p> <p>Includerea componentei anti-utilizare a resurselor administrative în perioada electorală în cadrul campaniilor de informare</p> <p>Revizuirea legislației în vederea stabilirii răspunderii proporționale și echitabile pentru încălcarea regulilor de finanțare a partidelor politice și campaniilor electorale</p>	<p>generale și cele pentru alegeri includ indirect componenta antifraudă și practic nu abordează componenta anti-utilizare resurse administrative</p> <p>Conform Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție pentru anii 2017-2020 această activitate trebuia realizată până în T1 2018, dar a</p>	<p>Componenta antifraudă și anti-utilizare a resurselor administrative inclusă în fiecare campanie de informare pentru alegerile naționale</p> <p>Proiect de lege elaborat și înaintat Ministerului Justiției și Guvernului Republicii Moldova</p>	<p>componenta antifraudă și anti-utilizare resurse administrative</p> <p>Lege adoptată</p>		<p>T1 2023</p> <p>T4 2020 T1 2023 T4 2023</p>	
--	--	--	--	--	--	--	---	--

			rămas nerealizată					
--	--	--	----------------------	--	--	--	--	--

Obiectivul 1.3 Micșorarea distanței dintre alegător și organele electorale prin creșterea transparenței informației electorale

Nr. d/o	Activități strategice	Sarcini	Situația actuală	Indicatori de performanță	Situația finală	Responsabili de implementare	Termen-limită	Sursa de finanțare
1.	Elaborarea modulului „Profil Electoral al Alegătorului”	Elaborarea cerințelor tehnice pentru modulul „Profil Electoral al Alegătorului” Crearea softurilor Implementarea sistemului	CEC sistematizează doar datele statistice referitoare la activitatea anterioară a funcționarilor electorali în cadrul BESV și CECE. Nu sunt analizate datele privind istoricul participării unui alegător la procesul electoral, în diferite calități: alegător, membru al organelor electorale,	Caiet de sarcini elaborat Soft elaborat Nivelul de funcționalitate și accesibilitate al softului	Nivel de funcționalitate și accesibilitate al softului – 100% conform caietului de sarcini	DTIGLE	T4 2021 T4 2022 T2 2023	Bugetul de stat Partenerii externi

			donator pentru partide politice și concurenți electorali, observator etc.					
2.	Dezvoltarea serviciilor de statistică electorală	<p>Crearea Depozitului de Date statistice</p> <p>Elaborarea unei platforme publice de raportare statistică</p> <p>Integrarea cu alte platforme de raportare statistică existentă a statului</p> <p>Elaborarea planurilor anuale de comunicare cu privire la informațiile statistice</p> <p>Promovarea serviciilor în rândul ONG, mediul academic și alegătorilor</p>	Doar o parte a informațiilor statistice (de cele mai multe ori care se referă la perioada de până în ziua alegerilor și ziua alegerilor) sunt elaborate și prezentate sistematic, conform unui plan. De cele mai multe ori, datele statistice sunt pregătite și prezentate la solicitare sau la necesitate, inclusiv în	Numărul de platforme integrate	Baza de Date Statistice creată	DAD DMA DFE DCRPMM DTIGLE	T3 2021 T3 2022 T2 2023	Bugetul de stat Partenerii externi
				Plan de comunicare implementat anual în proporție de minim 90%	Platforma elaborată și integrată cu minim o altă platformă oficială existentă	Partener: BNS Institutele de cercetare/ AȘM	Anual	Pe parcursul anului 2023
					Planuri de comunicare / componentă a unui plan general adoptat anual.			
					Parteneriate cu mediul			

			<p>cazul existenței unui suport financiar extern. Nu există o platformă care să depoziteze și să integreze aceste informații.</p>		<p>academic semnate</p>			
--	--	--	---	--	-------------------------	--	--	--

CONFIDENTIAL

Pilon 2 Implicare, Influență și Promovare

Scop: Dezvoltarea punților de comunicare și cooperare cu actorii cheie în vederea consolidării democrației, îmbunătățirii practicii și legislației electorale și fortificării CEC drept autoritate credibilă pe plan național și internațional orientată spre beneficiari.

Obiectivul 2.1 Îmbunătățirea calității serviciilor electorale prin conlucrare eficientă între instituțiile statului

Nr. d/o	Activități strategice	Sarcini	Situația actuală	Indicatori de performanță	Situația finală	Responsabili de implementare	Termen-limită	Sursa de finanțare
1	Colaborare proactivă cu legislativul	<p>Identificarea și formularea propunerilor de modificare a legislației electorale și a cadrului legal conex²³</p> <p>Argumentarea propunerilor formulate și înaintarea acestora spre examinare Parlamentului</p> <p>Instituționalizarea mecanismului de avizare obligatorie din partea CEC a</p>	<p>Au fost elaborate un șir de propuneri</p> <p>CEC este consultată sporadic la modificare a legislației electorale</p>	<p>Numărul de propuneri identificate și formulate</p> <p>Nota de argumentare expedită</p> <p>Numărul de propuneri legislative înaintate vs adoptate</p> <p>Numărul întreprinderilor la care s-au abordat problemele</p>	<p>Legislația electorală și cea conexă modificată</p> <p>CEC este consultată în mod obligatoriu la modificarea</p>	<p>Membrii CEC DJ DMA</p> <p>Parteneri: MJ, ASP, CNA</p>	<p>T4 2020</p> <p>T2 2021</p> <p>T3 2020</p>	Bugetul de stat

²³ Vezi Anexa nr. 2

		modificărilor la legislația electorală			legislației electorale			
2	Cooperare constantă cu alte instituții ale statului	<p>Colaborare cu Ministerul Justiției și Centrul Național Anticorupție în domeniul perfecționării cadrului legal</p> <p>Promovarea împreună cu CSM, CSJ și INJ a specializării magistraților în contenciosul electoral</p> <p>Conlucrare cu APL în vederea accesibilizării secțiilor de votare</p> <p>Conlucrare cu ASP în vederea perfecționării listelor electorale</p> <p>Identificarea soluțiilor împreună cu Ministerul Finanțelor pentru salarizarea competitivă a funcționarilor CEC, CICDE și organelor electorale inferioare</p>	<p>Există recomandarea CEC pentru APL în vederea asigurării accesibilității la stabilirea sediilor secțiilor de votare</p> <p>Funcționarii CEC și CICDE sunt salarizați în baza Legii 270/2018, însă funcționarii CICDE nu</p>	<p>Numărul de propuneri vs soluții implementate</p> <p>Câte un magistrat din fiecare instanță de judecată instruit anual în domeniul electoral</p> <p>Mărirea cu 5% a ponderii secțiilor de votare accesibile comparativ cu anul 2019</p> <p>Reducerea numărului de erori din listele electorale cu 50% față de anul 2019</p> <p>Numărul de inițiative înaintate Guvernului și Parlamentului</p> <p>Numărul de activități/inițiative comune (anticorupție, antifraudă, integritate, incluziune, pluralism politic)</p> <p>Numărul seminarelor tematice</p>	<p>Nivel sporit de accesibilitate a secțiilor de votare</p> <p>Creșterea numărului de judecători instruiți.</p> <p>Creșterea gradului de satisfacție privind salarizarea și condițiile de</p>	<p>DMA DJ DTIGLE DFE DCRPMM CICDE</p> <p>Parteneri: CSM, CSJ, INJ, CNA, PG, APL, ASP, MF, APC, MAI, CA, CPEDAE</p>	<p>T1 2021</p> <p>Anual</p> <p>Anual</p> <p>Anual</p> <p>T4 2020</p>	Bugetul de stat

	<p>Identificarea soluțiilor împreună cu Ministerul Finanțelor pentru asigurarea sustenabilității financiare a CEC</p> <p>Conlucrarea APL/APC/CEC/CICDE în vederea identificării soluțiilor de permanentizare a funcționarilor electorali teritoriali</p> <p>Promovarea în comun cu MAI, CNA, PG a măsurilor și politicilor de integritate</p> <p>Crearea unui parteneriat cu Consiliul Audiovizualului în vederea promovării pluralismului politic mass-media</p> <p>Cooperare cu Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității</p>	<p>se regăsesc expres în anexele legii menționate neavând statut de funcționar public</p> <p>Colaborare a cu Consiliul Audiovizualului are loc mai mult în perioada electorală și se referă la pregătirea/ajustarea cadrului legal necesar. Cooperare cu Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării</p>	<p>desfășurate cu participarea reprezentanților CEC și CA pentru furnizorii de servicii media din țară întru reflectarea echidistantă, echilibrată și imparțială a campaniilor electorale prin asigurarea pluralismului politic</p>	<p>muncă cu 15% a funcționarilor</p> <p>Creșterea ponderii inițiativelor finanțate din bugetul de stat în total cheltuieli pentru activitățile electorale cu 10%</p> <p>Instrumente de colaborare cu CA și CPEDAE, diversificate.</p>		<p>T3 2021</p> <p>T4 2021</p> <p>T2 2022</p> <p>T3 2020 Înainte de fiecare scrutin</p> <p>T2 2022</p>	
--	--	--	---	---	--	---	--

		privind incluziunea electorală (de gen, etnie, vârstă)	rii se rezumă mai mult la oferirea unor informații scrise, la solicitare.					
--	--	--	---	--	--	--	--	--

Obiectivul 2.2 Fortificarea CEC drept autoritate credibilă și orientată spre cetățean

Nr. d/o	Activități strategice	Sarcini	Situația actuală	Indicatori de performanță	Situația finală	Responsabili de implementare	Termen-limită	Sursa de finanțare
1	Implicarea alegătorilor în procesul electoral	<p>Desfășurarea unei cercetări sociologice privind eficiența instrumentelor/ metodelor de informare pe categorii de alegători</p> <p>Organizarea campaniilor specifice de informare pentru grupurile subreprezentate (diaspora, tineri, femei din păturile social-vulnerabile, persoane în etate, minorități etnice,</p>	<p>Există cercetări sociologice aplicate pe toți alegătorii</p> <p>Este practica anului 2018 privind implementarea programului de granturi</p>	<p>Cercetare sociologică desfășurată</p> <p>Numărul beneficiarilor informați dezagregați pe categorii</p> <p>Creșterea nivelului de încredere a populației în CEC și în corectitudinea alegerilor</p>	<p>Cercetare sociologică desfășurată</p> <p>3 campanii de informare desfășurate</p> <p>Tendință pozitivă a încrederii populației în CEC și în corectitudinea alegerilor</p>	DCRPMM DAD	T2 2020 T4 2020 T1 2023 T4 2023	<p>Bugetul de stat</p> <p>Partenerii externi</p> <p>Suținere logistică din partea CA prin recomandarea difuzării gratuite a materialelor de educație civică în audiovizual</p>

		persoane cu necesități speciale)	care au inclus campanii specifice					
2	Extinderea parteneriatelor cu societatea civilă	<p>Conlucrare pentru îmbunătățirea cadrului normativ</p> <p>Coordonarea agendelor de lucru în vederea evitării suprapunerilor de activități</p> <p>Analiza și implementarea, după caz, a recomandărilor misiunilor naționale și internaționale de observare a alegerilor</p>	<p>Există un număr mic de OSC care constant vin cu propuneri normative.</p> <p>Nu există un dialog instituționalizat și constant cu OSC</p>	Numărul de propuneri înaintate de societatea civilă la actele normative ale CEC supuse consultărilor publice Numărul de recomandări implementate vs recomandări formulate	Platforme de discuții cu reprezentanții OSC permanentizate	DJ DCRPMM CICDE DMA	T4 2021 Semestrial	Bugetul de stat
3	Consolidarea dialogului cu partidele politice	<p>Includerea în planul anual de comunicare a tematicilor de interes comun cu partidele politice</p> <p>Promovarea inițiativelor, reformelor, inovațiilor, bunelor practici în rândul partidelor politice</p>	Comunicarea cu partidele politice se limitează doar la perioada electorală și raportare	Ateliere de lucru semestriale organizate (offline sau alt format) Numărul de participanți la ateliere	Platforme de discuții cu reprezentanții partidelor politice permanentizate	DMA CICDE	Anual Semestrial	Bugetul de stat

			financiară					
4	Promovarea jurnalismului electoral	<p>Organizarea off-line-urilor cu mass-media</p> <p>Invitarea jurnaliștilor la evenimentele publice ale CEC</p> <p>Participarea la emisiuni radiofonice și televizate</p> <p>Monitorizarea presei scrise și electronice</p>	De regulă, comunicarea mai eficientă cu mass-media are loc doar în perioada electorală . De aici și percepția eronată și distorsionată a mesajelor transmise de CEC	8 off-line-uri cu mass-media organizate Numărul jurnaliștilor/instituțiilor media cu care se menține un contact constant Numărul de invitații la evenimente jurnalistice primite vs invitații acceptate de către CEC Ponderea instituțiilor mass-media cu jurnaliști specializați pe domeniul electoral în total instituții înregistrate	Creșterea numărului de știri/articole despre domeniul electoral în perioada neelectorală cu 10% 40 de jurnaliști specializați în domeniul electoral	DCRPMM DMA	Semestrial La fiecare eveniment public La invitație Permanent	Bugetul de stat
5	Conlucrarea pe domenii cu partenerii de dezvoltare	<p>Diversificarea parteneriatelor strategice</p> <p>Atragerea de fonduri pentru diferite domenii strategice</p> <p>Eficientizarea conlucrării cu partenerii externi</p>	Nu există proiecte de asistență /dezvoltare pe termen mediu și/sau lung	Numărul de parteneriate create Majorarea fondurilor financiare atrase din exterior Matricea asistenței electorale creată	Fonduri financiare externe alocate CEC/CICDE majorate cu 5%	DMA CICDE DCRPMM	Permanent Anual	Bugetul de stat Partenerii externi

		prin crearea matricei asistenței electorale anuale						
--	--	--	--	--	--	--	--	--

Obiectivul 2.3 Fortificarea imaginii CEC pe plan internațional drept autoritate electorală modernă și progresistă

Nr. d/o	Activități strategice	Sarcini	Situația actuală	Indicatori de performanță	Situația finală	Responsabili de implementare	Termen-limită	Sursa de finanțare
1	Dezvoltarea Asociației Internaționale a Femeilor în Organele de Management Electoral WEM-International	Promovarea WEM-International Atragerea fondurilor și resurselor umane pentru funcționarea secretariatului WEM-International Dezvoltarea de parteneriate pentru implementarea proiectelor în cadrul WEM-International	Nu există personal sau fonduri dedicate acestei activități	Numărul de evenimente în cadrul cărora a fost prezentată Asociația Numărul de proiecte elaborate vs numărul de proiecte implementate Nivelul de atragere al fondurilor Numărul de personal implicat Nivelul de funcționalitate al secretariatului	Un eveniment internațional organizat din fonduri atrase 0 persoană angajată pentru a asigura secretariatul WEM	Management CEC Management CICDE	Anual	Bugetul de stat Partenerii externi
2	Participarea activă în cadrul asociațiilor electorale regionale și internaționale	Participarea activă la: - conferințele anuale - evenimentele electorale organizate la nivel regional și internațional - misiuni de monitorizare a	Nu există suficiente resurse financiare în acest scop	Numărul de comunicări/ prezentări/ articole în cadrul evenimentelor regionale/ internaționale		Management CEC Management CICDE	Anual	Bugetul de stat Partenerii externi

	- ACEEEO, A-WEB	alegerilor în statele membre		Statistica dezagregată pe gen a participanților la evenimentele regionale/ internaționale				
--	-----------------	------------------------------	--	---	--	--	--	--

Pilonul 3 Performanță și cultură organizațională

Scop: Dezvoltarea unei organizații eficiente cu o cultură pozitivă și clară

Obiectivul 3.1 Modernizarea la toate nivelurile a proceselor de management

Nr. d/o	Activități strategice	Sarcini	Situația actuală	Indicatori de performanță	Situația finală	Responsabili de implementare	Termen-limită	Sursa de finanțare
1	Realizarea auditului personalului	Evaluarea inițială a stării de sinergie a echipei CEC Analiza gradului de acceptare a schimbării Diagnosticul climatului psihologic social-din instituție	Nu a fost efectuat auditul personalului	Persoană fizică/juridică specializată în resurse umane identificată Raport asupra auditului personalului ²⁴ Indicele Experienței Angajaților ²⁵	Audit realizat	Expert/specialist resurse umane (din extern) SRU	T3 2020	Bugetul de stat Partenerii externi

²⁴ RAP - Raportul auditului personalului

²⁵ EEI - Index Indicele Experienței Angajaților

		<p>Evaluarea culturii organizaționale</p> <p>Analiza sistemului de mobilități funcționale pe orizontală și verticală a personalului</p> <p>Evaluarea motivațiilor angajaților</p> <p>Evaluarea nivelului de maturitate în poziție și/sau instituție</p> <p>Diagnosticarea eficienței instruirii profesionale a funcționarilor</p> <p>Evaluarea planurilor de dezvoltare a carierei profesionale</p>		<p>Numărul de mobilități interne vs angajarea externă</p> <p>Numărul planurilor de cariere dezvoltate</p> <p>Numărul de succesori, gradul de dezvoltare a succesorilor</p>				
2	<p>Sporirea confortului și eficienței angajaților prin îmbunătățirea condițiilor de muncă</p>	<p>Formularea problemelor și soluțiilor legate de condițiile de muncă</p> <p>Evaluarea periodică a satisfacției angajaților privind condițiile de muncă</p>	<p>Nu este spațiu suficient pentru toți angajații și nu există facilități</p>	<p>Spațiu nou/suplimentar identificat</p> <p>Facilități oferite (ex. bucătărie/ cantină, cameră de relaxare/</p>	<p>Nivelul satisfacției angajaților privind condițiile de muncă crescut cu 10%</p>	<p>SRU</p> <p>DFE</p>	<p>T3 2021</p> <p>T3 2020/ T3 2022</p>	<p>Bugetul de stat</p>

			suplimentare	sport, cameră pentru copii etc.)				
3	Implementare a unor măsuri pentru dezvoltarea sinergiei interne a personalului, perfecționarea sistemului de comunicare, îmbunătățirea climatului de muncă și creșterea solidarității în cadrul CEC	<p>Analiza recomandărilor raportului privind auditul personalului care vizează cultura organizațională, sinergia internă și climatul psihologic în cadrul CEC</p> <p>Identificarea măsurilor necesare pentru dezvoltarea sinergiei interne a personalului, perfecționarea sistemului de comunicare, îmbunătățirea climatului de muncă și creșterea solidarității</p> <p>Implementarea unor măsuri specifice de creștere a coeziunii angajaților (ex. formarea echipelor sportive/ cluburilor de interese, organizarea</p>	Nu a fost efectuat auditul personalului	<p>Recomandări formulate în cadrul A1.1 privind cultura organizațională, climatul social-psihologic etc. vs recomandări implementate</p> <p>Strategie de comunicare internă elaborată</p> <p>Raport privind implementarea strategiei de comunicare internă</p>	Nivelul satisfacției angajaților privind comunicarea internă crescut cu 10%	SRU	T1 2021	Bugetul de stat
							T2 2021	
							Anual	

		activităților recreative comune etc.)						
4	Crearea unei culturi a instruirii/formării continue pe parcursul întregii activități, încurajarea preluării bunelor practici și schimbului de experiență neformale în rândul membrilor și angajaților CEC	<p>Analiza recomandărilor raportului privind auditul personalului care vizează eficiența instruirii profesionale a funcționarilor CEC, planurile de dezvoltare a carierei profesionale și motivațiile personalului</p> <p>Elaborarea unui parcurs de carieră a funcționarului CEC</p> <p>Elaborarea planurilor individuale de dezvoltare profesională</p> <p>Stabilirea cursurilor de formare anuale, în limita bugetului de formare anuală la CICDE pentru membrii și funcționarii CEC pe domeniile de interes identificate</p>	Nu a fost efectuat auditul personalului	<p>Recomandări formulate în cadrul A1.1 privind managementul cunoașterii vs recomandări implementate Stimulente/facilități pentru învățare/participare create</p> <p>Fonduri speciale alocate</p> <p>Parcurs de carieră al funcționarului CEC elaborat</p> <p>Principiile participării/delegării membrilor și funcționarilor în vizite de studiu, schimb de experiență/instruiri aprobate</p>	Nivelul satisfacției angajaților privind parcursul carierei lor în CEC crescut cu 10%	SRU CICDE	T1 2021 T2 2021 T2 2021 Anual	Bugetul de stat Partenerii externi

5	Fortificarea Serviciului audit intern	Crearea metodologiei de evaluare a eficienței managementului financiar și celui al riscurilor Evaluarea proceselor de planificare, executare, monitorizare și raportare în cadrul CEC și CICDE	Serviciul există, dar nu este eficient/funcțional	Persoană cu certificate de calificare profesională în domeniul auditului intern în sectorul public angajată Metodologie de evaluare a managementului financiar și al riscurilor aprobată	Raport de audit al proceselor de planificare, executare, monitorizare și raportare în cadrul CEC și CICDE elaborat anual	DFE SRU	T3 2021 T3 2022 T3 2023	Bugetul de stat
6	Prevenirea și gestionarea crizelor de imagine	Elaborarea planului de comunicare în situații de criză, inclusiv mesajele specifice Efectuarea simulărilor pentru testarea planului Organizarea sesiunilor de media-coaching pentru managementul CEC	Nu au fost testate asemenea instrumente	Plan de comunicare elaborat și actualizat anual 4 simulări efectuate 8 sesiuni de media-coaching organizate Profilul persoanelor care au beneficiat de media-coaching	Celulă de criză creată Nivelul operativ al reacției (până la o oră) pe marginea situațiilor de criză apărute	DCRPMM	Anual T1 Anual T3 și înaintea fiecărui scrutin Semestrial și înaintea fiecărui scrutin	Bugetul de stat Partenerii externi

Obiectivul 3.2 Dezvoltarea parteneriatului strategic CEC/CICDE

Nr. d/o	Activități strategice	Sarcini	Situația actuală	Indicatori de performanță	Situația finală	Responsabili de implementare	Termen-limită	Sursa de finanțare
1	Radiografierea parteneriatului existent CEC și CICDE	Evaluarea parteneriatului sub aspectul: - atribuții, competențe - comunicare interinstituțională, personală - relații de subordonare și raportare	Unele atribuții și activități se suprapun Statutul CICDE este interpretabil și vag	Raport de analiză elaborat Număr de suprapuneri pe domenii de activitate identificate Număr de recomandări efectuate	Linii de control și raportare stabilite expres în acte normative interne	Management CEC și CICDE DCRPMM	T3 2020	Bugetul de stat
2	Eficientizarea modului de colaborare interinstituțională în realizarea sarcinilor strategice	Analiza și implementarea recomandărilor formulate la activitatea 3.2.1. Eliminarea suprapunerilor de competențe și activități dintre subdiviziunile CEC și CICDE	Unele atribuții și activități se suprapun	% recomandărilor implementate în total formulate Regulamentele de activitate ale CEC și CICDE revăzute și ajustate	Recomandări analizate și implementate Competențe clar delimitate în acte normative interne	CEC și CICDE DJ	T4 2020 T1 2021	Bugetul de stat

Obiectivul 3.3 Consolidarea rețelei naționale de funcționari electorali profesioniști și motivați

Nr. d/o	Activități strategice	Sarcini	Situația actuală	Indicatori de performanță	Situația finală	Responsabili de implementare	Termen-limită	Sursa de finanțare
1	Crearea organelor electorale permanente	<p>Organizarea centrelor teritoriale</p> <p>Includerea componentei de comunicare cu organele inferioare în strategia de comunicare internă a CEC</p> <p>Elaborarea unui parcurs de carieră a funcționarului electoral teritorial</p> <p>Instituționalizarea sistemului de motivare a funcționarului electoral teritorial</p>	Obiectiv inclus în planurile 2011-2015, 2016-2019, dar nerealizat	<p>Strategie de comunicare implementată în proporție de minim 90%</p> <p>Tipuri de stimulente/ facilități oferite funcționarilor electorali teritoriali</p> <p>Număr de beneficiari motivați</p> <p>Parcurs de carieră al funcționarului electoral teritorial elaborat</p>	Centre teritoriale create și funcționale	DJ DMA CICDE	<p>T3 2022</p> <p>T3 2022</p> <p>T4 2022</p> <p>T4 2022</p>	Bugetul de stat
2	Recrutarea membrilor BESV/CECE de la politic la profesionist	Numirea conducerii organului electoral CECE/BESV (președinte și secretar) exclusiv din RFE	La nivel de concept	Registrul membrilor revocați/demiși întocmit și actualizat după fiecare scrutin	Registrul membrilor revocați/demiși întocmit Conducerea organelor	DMA	T4 2022	Bugetul de stat

		<p>Crearea Registrului membrilor revocați/demiși</p> <p>Crearea fișelor funcțiilor pentru conducerea organului electoral BESV/CECE</p>		<p>Fișele funcțiilor elaborate</p>	<p>electorale numită din RFE, realizându-și activitatea în baza fișelor de funcție.</p>	<p>SRU</p>	<p>T1 2021</p> <p>T3 2022</p>	
--	--	--	--	------------------------------------	---	------------	-------------------------------	--

CONFIDENTIAL

6. Implementare, monitorizare, raportare și evaluare

Implementarea planului strategic vă fi realizată imediat după aprobarea acestuia. Planul strategic reprezintă documentul de ghidare pentru funcționarii și conducerea CEC în elaborarea și aprobarea planurilor anuale de activitate, iar raportarea anuală asupra modului de implementare a acestora va servi drept dovadă a progresului înregistrat în atingerea obiectivelor.

Planul de implementare (secțiunea 5.2 din acest document) prezintă activitățile strategice, sarcinile, indicatorii de performanță, responsabilii, termenele limită pentru realizarea activităților și sursele de finanțare. Anexa nr. 4 ilustrează cronologia de implementare a planului strategic. Metodologia inovativă dezvoltată de Consiliul Europei în baza căreia a fost elaborat prezentul plan strategic a permis abordarea exhaustivă a procesului electoral și asigurarea unei logici transversale dintre piloni, scopuri, obiective și activități strategice. Acest fapt solicită membrilor și funcționarilor Comisiei Electorale Centrale o coordonare strânsă pe toată durata implementării planului. Documentul este gândit astfel încât să stabilească clar direcția de dezvoltare a Comisiei pentru perioada 2020-2023, dar totodată să permită o anumită flexibilitate în ceea ce privește modalitățile de atingere a obiectivelor strategice.

În perioada de implementare a Planului strategic 2020-2023, Președintele CEC va desemna trei lideri de echipă, corespunzător celor trei piloni strategici. Aceștia vor fi responsabili de monitorizarea modului de implementare a obiectivelor incluse în cadrul fiecărui pilon și de colectarea informațiilor pentru raportare cu privire la realizarea activităților asumate. În concret, liderii, cu suportul responsabililor incluși în Planul strategic, vor:

1. elabora activitățile anuale necesare pentru atingerea obiectivelor strategice și care vor fi incluse în Planul anual de activitate al CEC;
2. coordona implementarea activităților, conform fiecărui obiectiv;
3. monitoriza rezultatele în conformitate cu indicatorii de performanță și termenele limită;
4. identifica obstacolele, riscurile și vor lua măsuri în timp util pentru a reduce eventualele efecte negative;
5. propune modificări la planurile anuale de activitate, inclusiv la prezentul plan, în caz de necesitate;
6. vor colecta și sistematiza informația necesară cu privire la progresele înregistrate;
7. vor realiza Analiza Efectuată de Management conform procedurilor ISO, în perioada mai-iunie a fiecărui an.

Note informative semi-anuale cu privire la rezultate, cu un conținut și format standard vor fi elaborate și prezentate conducerii CEC. Acestea vor fi discutate în cadrul unor ședințele de evaluare conduse de Președintele CEC care se vor axa pe:

1. discutarea rezultatelor implementării obiectivelor și activităților relevante;
2. prezentarea obstacolelor și dificultăților întâlnite în procesul de implementare, precum și identificarea măsurilor de soluționare și reducere a efectelor negative;
3. discutarea activităților planificate pentru următorul semestru al anului, prin identificarea riscurilor posibile și a propunerilor pentru acțiuni;

4. în caz de necesitate, ajustarea activităților sau termenelor limită, cu prezentarea argumentelor relevante.

Conducerea CEC poate decide la necesitate convocarea responsabililor de realizarea acțiunilor, pentru a monitoriza unele obiective prioritare sau toate obiectivele și activitățile.

Planurile anuale de activitate realizate în baza prezentului Plan strategic cu luarea în considerare a progreselor și lacunelor de implementare vor fi aprobate în luna decembrie a anului precedent anului pentru care se aprobă planul. Progresul anual în implementarea Planului strategic va fi evaluat în cadrul rapoartelor anuale elaborate prin sintetizarea rapoartelor fiecărui lider de echipă. Raportul anual va fi prezentat la ședința Comisiei Electorale Centrale pentru aprobare până la sfârșitul lunii martie din anul următor și va fi publicat pe pagina web a instituției.

Cu șapte luni înainte de expirarea perioadei de planificare de patru ani prezentată în prezentul plan strategic, Președintele CEC va iniția și lansa un nou proces de planificare strategică, pentru a pregăti un plan strategic pentru următoarea perioadă de patru ani. Noul proces de planificare va fi bazat pe evaluarea performanței și rezultatelor obținute în implementarea planului strategic 2020– 2023.

Anexa nr. 1: Descrierea contextului general prin prisma variabilelor operaționale

Punctele forte ale procesului electoral

**Cadrul legal electoral este bine conturat, are o ierarhie clară și este codificat (1/1)
Cadrul legal electoral corespunde standardelor internaționale în domeniul democrației, drepturilor omului, transparenței și incluziunii (1/2, 1/3, 1/6, 1/7)**

Legislația electorală a Republicii Moldova corespunde standardelor internaționale cu referire la democrație și drepturile omului. Există o ierarhie clară codificată a legislației electorale. Conform art. 38 din Constituția Republicii Moldova și preambulului Codului electoral, voința poporului constituie baza puterii de stat. Această voință se exprimă prin alegeri libere, care au loc în mod periodic, prin sufragiu universal, egal, direct, secret și liber exprimat. Aceste principii sunt preluate în legislația națională din Declarația Universală a Drepturilor Omului (1948) și din Pactul Internațional cu privire la drepturile civile și politice (1966). Parlamentul este ales prin vot direct pentru o durată de 4 ani (art. 63 din Constituție și art. 79 din Codul electoral). În art. 112 al Constituției se menționează ca autoritățile administrației publice sunt consiliile locale alese și primarii aleși, iar titlul IV al Codului electoral stabilește modul de alegere a acestora.

În contextul descrierii condițiilor de exercitare a drepturilor de a alege și de a fi ales, precum și restricțiilor la acestea, în anul 2018, Curtea Constituțională a declarat neconstituțională prevederea art. 13 alin. (1) lit. b) din Codul electoral, prin care persoanele recunoscute incapabile prin hotărârea definitivă a instanței de judecată erau lipsite de dreptul la vot. Ca urmare, Parlamentul a aprobat o nouă redacție a acestui articol prin care leagă restricționarea dreptului de a alege cu o hotărâre definitivă a instanței de judecată în acest sens, astfel racordând legislația la standardele și recomandările internaționale în domeniu.

Legea electorală corespunde standardelor internaționale în domeniul libertății de exprimare. În acest context:

- Conform art. 52 al Codului electoral, cetățenii Republicii Moldova, partidele și alte organizații social-politice, blocurile electorale, candidații și persoanele de încredere ale candidaților au dreptul de a supune discuțiilor libere și sub toate aspectele programele electorale ale concurenților electorali, calitățile politice, profesionale și personale ale candidaților, precum și de a face agitație electorală în cadrul adunărilor, mitingurilor, întâlnirilor cu alegătorii, prin intermediul mijloacelor de informare în masă, prin expunerea de afișe electorale sau prin intermediul altor forme de comunicare.
- Art. 69 alin. (7) din Cod prevede expres că mijloacele de informare în masă au dreptul să reflecte alegerile și să informeze publicul cu privire la toate aspectele electorale liber de orice ingerință sau amestec din partea autorităților publice, concurenților/candidaților electorali sau a altor entități.
- CEC elaborează la fiecare scrutin un Regulament privind reflectarea campaniei electorale în mijloacele de informare în masă și elaborează și propune spre semnare un Cod de Conduită - convenție încheiată între concurenții electorali și reprezentanții mass-media privind modul de desfășurare și de reflectare a campaniei electorale care exclude lezarea demnității și imaginii concurenților electorali.

- Jurnaliștii în Republica Moldova nu au nevoie de acreditare specială pentru a reflecta procesul electoral, ceea ce facilitează semnificativ activitatea acestora și exclude posibilitățile de restricționare arbitrară și nejustificată a accesului jurnaliștilor.

În Republica Moldova există un organ de stat independent de monitorizare a mass-media – Consiliul Audiovizualului - care în perioada electorală are funcții de control și reglementare. De menționat, totuși, că rapoartele observatorilor naționali și internaționali relevă lipsa capacității (obiective și subiective) de monitorizare calitativă și de sancționare a radiodifuzorilor, după caz. Presa scrisă, precum și presa on-line, nu este reglementată suficient, iar normele existente nu corespund realităților informaționale și tehnologice de astăzi.

În mare, libertatea de exprimare la nivel legal este reglementată și garantată. Totodată, nu există prevederi riguroase privind discursul de ură.

Legea electorală și legislația conexă prevede principiul non-discriminării și incluziunii femeilor și minorităților naționale în conformitate cu standardele internaționale în domeniu. Atât Codul Electoral, cât și Legea nr. 294/2007 privind partidele politice nu îngreădește în niciun fel participarea partidelor înregistrate legal la alegeri, indiferent de mărimea acestora, având un număr minim de membri fondatori de 4000 persoane.

Comisia Electorală Centrală este formată pe principiul reprezentării proporționale a majorității și a opoziției forțelor politice (1/10)

Codul electoral (art. 17, art. 19, art. 20) reglementează statutul juridic, componența și mandatul membrilor CEC. Art. 16 alin. (1) din Codul electoral prevede că CEC este constituită după următorul principiu: un membru este desemnat de către Președintele Republicii Moldova, ceilalți 8 membri sunt desemnați de către Parlament, cu respectarea reprezentării proporționale a majorității și a opoziției. Această modalitate se bazează pe un principiu general de guvernare și anume *Checks and Balances* menit să excludă deținerea controlului absolut asupra procesului decizional de către o persoană/ un partid/ o forță politică. Partidele, alte organizații social-politice și blocurile electorale care iau parte la scrutin pot desemna, pentru perioada campaniei electorale, câte un reprezentant cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală, în organul electoral care i-a înregistrat și în organele electorale inferioare. Chiar dacă există unele suspiciuni exprimate public din partea reprezentanților anumitor partide politice privind independența de facto a membrilor CEC, acestea niciodată nu au fost demonstrate factologic.

Activitatea Comisiei Electorale Centrale este transparentă (1/11)

Pozitiv poate fi evaluată și corespunderea normelor legale electorale cu standardele internaționale în domeniul transparenței. Transparența este asigurată prin publicarea tuturor hotărârilor CEC, transmiterea în direct a tuturor ședințelor CEC, dar și prin cadrul normativ electoral și cel conex (inclusiv Legea privind transparenta decizională). Codul electoral prevede că CEC asigură transparența operațiunilor electorale, fapt ce permite mijloacelor de informare în masă și populației să aprecieze activitatea Comisiei. Ședințele CEC sunt deschise pentru reprezentanții mijloacelor de informare în masă și pentru public. Hotărârile Comisiei Electorale Centrale se plasează, în termen de 24 de ore de la adoptare, pe pagina web a acesteia, iar hotărârile cu caracter normativ, hotărârile adoptate în perioada electorală și hotărârile privind raportarea financiară se publică și în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Pașii de numărare a voturilor descriși în regulamente și în materialele didactice elaborate de CICDE impun, de asemenea, respectarea principiului transparenței. Legea prevede procesul de transmitere a rezultatelor votării prin sistemul electronic (SIASA) în timp real, precum și transmiterea documentației în original de la BESV la CECE și de la CECE la CEC și instanțele de

judecată. Pe tot parcursul zilei alegerilor, accesând pagina web a CEC, orice persoană interesată poate urmări în regim real prezența la vot, inclusiv profilul votanților pe țară și pe fiecare unitate administrativ-teritorială de nivelul II. După închiderea secțiilor de votare, CEC publică, de asemenea în regim real pe pagina sa electronică, informația privind procesarea buletinelor de vot și, respectiv, rezultatele preliminare ale alegerilor pe tip de scrutin total pe țară, dar și separat pe localități.

Un alt element important ce conferă transparență și credibilitate procesului electoral este monitorizarea și observarea alegerilor. Conform Codului electoral, observatorii pot fi acreditați înaintea începerii perioadei electorale și își pot desfășura activitatea atât în ziua alegerilor, cât și înaintea începerii, pe parcursul și după terminarea campaniei electorale. Codul electoral și Regulamentul CEC privind statutul observatorilor și procedura de acreditare a acestora prevăd drepturi și responsabilități ale observatorilor. La fel, Regulamentul definește clar care sunt restricțiile de observare în perioada electorală, pre și post electorală. După fiecare scrutin toate rapoartele observatorilor naționali și internaționali sunt examinate de către CEC și CICDE, iar recomandările sunt privite ca oportunitate de îmbunătățire a procesului electoral și a instruirilor.

Toate operațiile electorale sunt transparente și deschise pentru observatori și reprezentanții candidaților (1/24, 2/9)

Reprezentanții concurenților electorali, mass-media și observatorii fac parte din persoanele autorizate să asiste la operațiile electorale și, respectiv, au acces la toate etapele procesului. În ziua alegerilor, un exemplar al procesului-verbal privind rezultatele numărării voturilor întocmit de biroul electoral al secției de votare se înmânează în mod obligatoriu reprezentanților concurenților electorali și observatorilor, ceea ce le permite să efectueze numărarea paralelă a voturilor. În afară de aceasta, observatorii și reprezentanții cu drept de vot consultativ pot utiliza instrumentele de comunicare puse la dispoziția publicului larg: transmisiunile în direct a ședințelor CEC, afișarea în regim real a prezenței la vot și a rezultatelor votării în ziua alegerilor etc.

Rezultatele totalizării votării sunt transmise imediat după întocmirea procesului-verbal prin intermediul SIASA și pot fi vizualizate în regim on-line în incinta CEC și pe pagina web CEC. Grație transmiterii informației prin SIASA, rezultatele preliminare sunt cunoscute în 24 ore de la finalizarea votării.

Deși procesul electoral în sine este transparent și deschis, integritatea materialelor electorale și secretul votului rămân a fi principii de bază ale alegerilor. Securitatea urnei de vot este asigurată prin sigilii, sistemul de supraveghere video în ziua alegerilor și amplasarea ei într-un loc vizibil pentru toate persoanele autorizate să asiste la votare (inclusiv observatorii, reprezentanții concurenților electorali și jurnaliștii). Unicul moment în care securitatea urnei de vot ar putea fi pusă în pericol este deplasarea acesteia la domiciliul alegătorilor, dar și în acest caz legea prevede că urna mobilă este însoțită obligatoriu de cel puțin doi membri ai BESV. Observatorilor și reprezentanților concurenților electorali li se oferă posibilitatea de a însoți urna de vot mobilă cu folosirea, în caz de necesitate, a mijloacelor de transport de folosință proprie. Pe parcursul anilor, Comisia a întreprins următoare acțiuni de uniformizare și asigurare a integrității actului votării în secția de votare:

1. A fost aprobată Instrucțiunea cu privire la infrastructura secției de votare;
2. A fost procurat și oferit echipament uniformizat pentru toate secțiile de votare: cabina standard de vot, cabina de vot pentru persoane cu dizabilități, urne mobile și staționare opace care pot fi sigilate suficient. Atât cabinele, cât și urnele asigură, pe de o parte, secretul opțiunii alegătorului, iar pe de altă parte, contribuie la transparența procesului.

Procedurile electorale și atribuțiile tuturor participanților din ziua votării sunt clare (2/6)

Ziua votării este descrisă atât în Codul electoral, cât și în Regulamentele CEC (Regulamentul privind activitatea birourilor electorale ale secțiilor de votare, Regulamentul privind activitatea consiliilor electorale de circumscripție, Regulamentul cu privire la accesibilitatea procesului electoral pentru persoanele cu dizabilități, Regulamentul privind funcționarea Sistemului de înregistrare video în secțiile de votare etc.) și în Instrucțiunile CEC (Instrucțiunea privind procesul de transmitere și colectare a informațiilor electorale la organizarea și desfășurarea alegerilor parlamentare și locale generale, Instrucțiunea cu privire la procedura de vot cu urna mobilă, Instrucțiunea privind modul de sistematizare, împachetare, sigilare și transmitere a documentelor și materialelor electorale după închiderea secțiilor de votare, Instrucțiunea privind modul de utilizare a ștampilelor electorale la alegeri și referendumuri etc.).

Funcționarii electorali au atribuții clare prescrise în normele legale enumerate mai sus și explicate în cadrul instruirilor și în materialele didactice elaborate și repartizate de către CICDE. Alți participanți la procesul electoral – observatorii, reprezentanții cu drept de vot ai concurenților electorali și jurnaliștii – de asemenea, au drepturi și obligații expres reglementate în Codul electoral și regulamentele CEC corespunzătoare. Totodată, ei pot beneficia și beneficiază la solicitare de instruiri specializate din partea CICDE. Alegătorii sunt informați privind drepturile și obligațiile lor din ziua alegerilor prin campaniile de informare și educație civică desfășurate de CEC, CICDE, asociații neguvernamentale, concurenți electorali.

Prevederile legale electorale privind înregistrarea femeilor sunt incluzive (1/20, 2/14)

Un progres semnificativ relativ recent înregistrat de Republica Moldova a fost la capitolul legislației electorale sensibile la gen. Au fost eliminate orice bariere legislative privind înregistrarea în cursa electorală a femeilor candidate și au fost introduse un șir de măsuri pozitive, precum:

1. Cota dublă obligatorie de desemnare (40% din listele de candidați trebuie să fie de alt gen) și poziționare (minim patru candidați de alt gen la fiecare zece locuri în listele de candidați la alegerile parlamentare și locale) (art. 46 alin. (3) Cod electoral)
2. Numărul mai mic de semnături necesare pentru înregistrarea unei femei în calitate de candidat independent comparativ cu numărul necesar pentru înregistrarea unui candidat bărbat (art. 86 alin. (2) Cod electoral)
3. Acordarea unei părți din finanțarea publică pentru partidele politice proporțional numărului de femei efectiv alese în cadrul alegerilor parlamentare (7.5%) și locale (7.5%) (art. 27 alin. (1) din Legea nr. 294/2007 privind partidele politice)

În mod evident, cota dublă orientată spre desemnare nu poate garanta accesul efectiv în Parlament sau în consiliile locale de orice nivel a minim 40% femei, dar constituie o bază solidă pentru continuarea eforturilor de promovare a egalității de gen.

Registrul de Stat al Alegătorilor și Listele Electorale sunt formate, actualizate și publicate cu respectarea principiului transparenței (2/13)

Listele electorale cuprind toți cetățenii cu drept de vot care domiciliază ori își au reședința temporară pe teritoriul unei secții de votare. Alegătorul poate fi înscris numai într-o singură listă electorală și la o singură secție de votare. Alegătorul care are și domiciliu, și reședință temporară este înscris, în perioada valabilității reședinței, în lista electorală de la secția de votare în a cărei rază teritorială acesta își are reședința temporară (art. 44 alin. (1) Cod

electoral). Listele electorale se fac accesibile în localurile secțiilor de votare, precum și se plasează pe pagina web a Comisiei Electorale Centrale cu 20 de zile înainte de ziua alegerilor, în acestea fiind indicate numele, prenumele și anul nașterii fiecărui alegător (art. 45 alin. (1) Cod electoral).

Cu 20 zile înainte de ziua alegerilor, alegătorii și reprezentanții concurenților electorali pot consulta listele electorale atât în incinta secțiilor de votare, cât și pe pagina web CEC (art. 45 alin. (2) Cod electoral). Pentru alegerile locale generale din 20 octombrie 2019, CEC a pus la dispoziția publicului patru modalități de verificare a datelor din listele electorale. Pe pagina electronică a Comisiei a fost plasată o hartă interactivă cu adresele și datele de contact ale fiecărei secții de votare și cu lista alegătorilor arondați la acestea. Mai mult, în 2019 alegătorii au putut afla care este secția lor de votare inclusiv pe terminalele de plată QIWI.

Există programe de informare dedicate atât populației generale, cât și diferitor grupuri specifice (3/1, 3/2)

Una dintre atribuțiile CEC, stabilită la art. 22 alin. (1) lit. i) și j) din Codul electoral, este implementarea programelor de educație civică și a programelor de informare a alegătorilor. Aceste prevederi sunt traduse în campanii de educație civică desfășurate de CICDE în parteneriat cu CEC (de ex.: "Democrația se învață") și în campanii de informare desfășurate în mod constant în perioada electorală de către CEC și CICDE începând cu anul 2009. În acest proces sunt cooptați în calitate de parteneri Ministerul Educației și instituțiile de învățământ din subordine, universitățile, autoritățile publice locale, rețeaua de biblioteci, dar și organizații nonguvernamentale specializate.

La fiecare scrutin CEC și CICDE organizează campanii de informare și educare a anumitor grupuri țintă. Pentru alegătorii care votează pentru prima dată au fost trimise invitații înainte de alegeri și înmânate cadouri în secțiile de votare (magneți, brățări, stickere, Constituția Republicii Moldova). Pentru minorități sunt elaborate spoturi/materiale de informare și mobilizare în limbile lor de origine (rusă, ucraineană, găgăuză, romani). Pentru nevăzători au fost sonorizate și tipărite în alfabetul Braille materiale de informare. Măsuri speciale au fost întreprinse pentru copiii din familii social vulnerabile (tabere, excursii). Alegătorii plecați peste hotarele țării beneficiază de o atenție sporită în ceea ce privește informarea - se realizează spoturi, se distribuie în punctele de trecere vamale materiale informative etc. Totodată, grupul țintă format din persoane în etate a fost vizat într-o măsură mai mică. În 2018-2019 CEC/CICDE cu susținerea PNUD a lansat programul de granturi mici prin care a încurajat 10 ONG-uri să ajungă prin campaniile lor de informare la diferite categorii de persoane specifice: tineri, bătrâni, minorități (găgăuzi, romi, bulgari), persoane cu dizabilități (mintale, locomotorii, senzoriale), deținuți, femei victime ale violenței domestice.

Oportunități de dezvoltare

Legislația națională oferă cadrul necesar pentru libera asociere, inclusiv politică (6/10)

O societate civilă participativă și responsabilă focusată pe procese politice și electorale aduce beneficii în procesul de elaborare, implementare și monitorizare a reformelor, planurilor de activitate, procesului decizional etc. O societate civilă activă va examina performanța CEC, evidențiind lacunele la nivel de legislație și practică electorală și insistând pe o mai mare responsabilitate și transparență.

Constituția Republicii Moldova prevede principii prin care cetățenii se pot asocia liber în partide și alte organizații social-politice. Există mai multe forme legale de organizații necomerciale, cum ar fi asociația obștească, sindicatul, organizația religioasă, partidul politic și organizația social-politică, organizația filantropică. Organizațiile Societății Civile (OSC) se pot constitui și pot desfășura activități în orice domeniu care nu este interzis de legislație. OSC-urile nu sunt obligate să-și coordoneze activitatea cu autoritățile publice, iar stabilirea obiectivelor asociațiilor și a modalităților de atingere a obiectivelor este competența fondatorilor și a structurilor interne de guvernare. Agenția Servicii Publice (ASP) nu are competența de a revizui obiectivele asociației, cu excepția cazurilor expres prevăzute de legislație (de ex., obținerea informațiilor referitoare la toate aspectele activității asociației de către autoritatea de înregistrare), amestecul neîntemeiat este inadmisibil. Asociațiile obștești pot constitui uniuni de asociații, pot stabili legături directe cu organizații, rețele sau federații la nivel internațional sau pot deveni membre ale acestora.

Similar, Legea nr. 294/2007 privind partidele politice prevede toate libertățile și garanțiile cetățenilor de a se asocia benevol întru realizarea voinței lor politice.

Organizațiile societății civile – asociații obștești, fundații, partide etc. – pot servi drept parteneri de încredere pentru instituții publice, precum Comisia Electorală Centrală și pot contribui la creșterea culturii juridice, politice și electorale a populației și desfășurarea unor alegeri democratice.

Legislația națională reglementează și garantează libertatea de exprimare (6/11)

Libertatea de exprimare este unul dintre drepturile omului prevăzut de art. 19 din Declarația Universală a Drepturilor Omului (1948) și reiterate în art. 32 din Constituția Republicii Moldova. Legea Supremă prevede că oricărui cetățean îi este garantată libertatea gândirii, a opiniei, precum și libertatea exprimării în public prin cuvânt, imagine sau prin alt mijloc posibil. Libertatea exprimării nu poate prejudicia onoarea, demnitatea sau dreptul altei persoane la viziune proprie.

Libertatea de exprimare este realizată inclusiv prin intermediul mijloacelor de informare în masă. În acest sens, este de remarcat noul Cod al serviciilor media audiovizuale, aprobat în octombrie 2018 în urma unor dezbateri publice și a expertizei Consiliului Europei, UE și OSCE. Documentul prevede un șir de noi reglementări referitoare la principiile de comunicare audiovizuală, în temeiul cărora trebuie să activeze toți furnizorii de servicii media, inclusiv: libertatea de exprimare, independența editorială, asigurarea informării corecte, protecția minorilor și a persoanelor cu dizabilități, echilibrul de gen, protejarea spațiului audiovizual național, transparența proprietății, accesul la evenimente importante majore, protecția jurnaliștilor, dreptul la replică etc.

Nivelul de educație formală al populației este înalt (9/1)

Numărul persoanelor cu nivel minim de instruire „mediu incomplet/gimnazial” constituie 91,1% din totalul persoanelor în vârstă de 15 ani și peste. Femeile au înregistrat performanțe la nivelul de instruire superior și mediu de specialitate, depășind cu 6,2 puncte procentuale ponderea bărbaților cu același nivel de instruire. Se menține decalajul dintre nivelul de instruire al populației din mediul urban și cel rural. În mediul urban persoanele cu nivelul de instruire superior și mediu de specialitate reprezintă 51,3% din numărul total al persoanelor în vârstă de 15 ani și peste, în mediul rural acest nivel de instruire îl au 22,9%. Creșterea nivelului general de instruire al populației a dus la reducerea numărului neștiutorilor de carte. Astfel, practic în țară a fost eradicat analfabetismul, proporția populației analfabete a scăzut la 0,5% în 2014. 23% din total femei și 17,6% din total bărbați au absolvit cel puțin ciclul I

Universitate. Nivel mediu de instruire – liceu/colegiu – au 59,1% bărbați și 55,6% femei. Un nivel scăzut de instruire, adică cel puțin gimnazial, au 23,3% bărbați și 21,4% femei.

Mai mult de jumătate din populația Republicii Moldova știe să utilizeze internetul (8/14)

Potrivit raportului *The State of Broadband: Broadband catalyzing sustainable development September 2018*²⁶, realizat de UN Broadband Commission, 71% din moldoveni foloseau internetul în anul 2017. În primul trimestru al anului 2019, cea mai semnificativă cotă de piață, în funcție de cifra de afaceri, – de 70,3% – a fost deținută de SA „MOLDTELECOM”. Companiile „Starnet” și „Orange Moldova” au deținut cote de 11,2% și, respectiv, de 4,7%, restul furnizorilor au împărțit împreună 13,8% din această piață²⁷.

Există o susținere considerabilă a domeniului electoral din partea partenerilor internaționali de dezvoltare (10/15)

Partenerii internaționali de dezvoltare acordă asistență continuă în domeniul electoral Comisiei Electorale Centrale (asistență tehnică), Centrului de Instruire Continuă în Domeniul Electoral (suport în implementarea proiectelor) și organizațiilor societății civile (suport în implementarea proiectelor). Grație asistenței financiare externe a fost elaborat și implementat SIASA, au fost desfășurate mai multe campanii de informare și educație civică, precum și proiecte de consolidare a capacităților instituționale, de sporire a incluziunii procesului electoral, de susținere și promovare a egalității de gen etc.

Punctele slabe ale procesului electoral

Resursele financiare dedicate activităților Comisiei Electorale Centrale în perioada dintre alegeri sunt insuficiente (5/1)

Comisia Electorală Centrală, fiind autoritate bugetară independentă și autonomă, elaborează proiectul de buget în conformitate cu prevederile art. 51 alin. (5) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014. Propunerile/proiectele de buget se elaborează și se prezintă în conformitate cu metodologia de planificare a bugetului, având la bază:

- a) cadrul macroeconomic, politica bugetar-fiscală, politicile sectoriale, precum și limitele de cheltuieli/transferti inter-bugetare, cuprinse în cadrul bugetar pe termen mediu;
- b) performanța realizată/asumată în cadrul programelor autorităților publice pe domeniile de competență;
- c) particularitățile specifice cuprinse în circulara privind elaborarea bugetelor anuale.

Proiectul bugetului autorității bugetare independente/autonome se aprobă, cu avizul consultativ al Ministerului Finanțelor, de către această autoritate și se înaintează Guvernului, în termenul prevăzut de calendarul bugetar, pentru a fi inclus în proiectul bugetului de stat care va fi prezentat Parlamentului spre adoptare. Autoritatea bugetară independentă/autonomă prezintă Parlamentului, după caz, obiecțiile la proiectul de buget aprobat de către Guvern pentru soluționarea divergențelor.

²⁶ https://www.itu.int/dms_pub/itu-s/opb/pol/S-POL-BROADBAND.19-2018-PDF-E.pdf

²⁷ <https://www.anrceti.md/news18052010>

De menționat că, de regulă, în perioada electorală solicitările de finanțare sunt acceptate necondiționat și integral, însă în perioada dintre alegeri finanțarea depinde în mare măsură de disponibilitatea resurselor financiare în bugetul de stat și se supune austerității ori de câte ori se consideră necesar la nivel de instituții publice.

Capacitatea Comisiei Electorale Centrale de a controla și monitoriza finanțele partidelor politice și a campaniilor electorale este insuficientă (5/4, 5/5, 5/6)

În conformitate cu prevederile Codului electoral și ale Legii nr. 294/2007 privind partidele politice, Comisia Electorală Centrală este autoritatea abilitată cu atribuții de supraveghere și control al finanțării partidelor politice din Republica Moldova, ceea ce include atât controlul finanțării activității obișnuite a partidelor politice, cât și a campaniilor electorale. Curtea de Conturi (CC), în corespundere cu prevederile ce reglementează activitatea acesteia, de asemenea exercită controlul asupra utilizării alocațiilor primite de partidele politice de la bugetul de stat. Codul electoral și alte legi conexe (Codul contravențional, Codul penal) stabilesc reguli ce impun transparența în finanțarea campaniilor electorale (art. 43 Cod electoral) și anumite sancțiuni²⁸, însă nu prevăd mecanisme eficiente de monitorizare, control, iar aplicarea sancțiunilor în cazul încălcărilor este una mai degrabă formală. În anul 2018 a fost constituit grupul de lucru interinstituțional (CNA, CEC, Ministerul Finanțelor, Curtea de Conturi, Ministerul Justiției, Parlamentul, societatea civilă) pentru modificarea cadrului legal în materie de finanțare a partidelor politice și a campaniilor electorale prin prisma instituirii răspunderii proporționale pentru anumite acțiuni/ fapte, fiind o acțiune din Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție pentru anii 2017-2020²⁹. Cu toate acestea, rezultatele grupului de lucru nu au avut finalitate.

O altă problemă este că CEC, fiind organismul competent de supraveghere a finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale, nu dispune de autoritate, resurse umane și tehnice pentru a efectua o supraveghere și o monitorizare eficientă. Prin urmare, rolul său este limitat la verificarea concordanței dintre rapoartele partidelor politice și ale concurenților electorali și rapoartele tranzacțiilor bancare. Totodată, CEC anchetează doar cazurile care fac obiectul unei contestații și nu efectuează monitorizarea în teritoriu a finanțării campaniei electorale sau auditul partidelor politice.

Datele incluse în listele electorale sunt imperfecte, în special cele ale cetățenilor din afara țării și celor aflați în stânga Nistrului (2/10, 2/11)

Listele electorale au caracter permanent, se bazează pe datele oficiale din Registrul de Stat al Populației și sunt actualizate cu regularitate. Mecanismul este clar determinat, însă acuratețea datelor din RSA depinde în mare măsură de acuratețea datelor din Registrul de Stat al Populației, care conține în continuare erori de adrese, persoane decedate și erori ale datelor de identificare. Conform art. 44 alin. (10) din Codul electoral, modificări în listele electorale pot fi solicitate de către alegători Comisiei Electorale Centrale sau biroului electoral cel târziu în ziua precedentă zilei alegerilor. În ziua alegerilor modificări în listele de baza nu se admit, dar persoanele omise din anumite motive din lista de bază sunt înscrise în listele suplimentare și pot vota.

²⁸ De exemplu, art. 48¹ din Codul contravențional descrie penalitățile pentru încălcarea legislației privind gestionarea mijloacelor financiare ale partidelor politice și ale fondurilor electorale.

²⁹ <http://lex.justice.md/md/370789/>

Cetățenii Republicii Moldova plecați în afara țării beneficiază de drepturi electorale depline în condițiile Codului electoral. Misiunile diplomatice și oficiile consulare sunt obligate să creeze condiții pentru ca cetățenii să-și exercite liber drepturile lor electorale, ei au posibilitatea să voteze la secțiile de votare deschise în cadrul misiunilor diplomatice și consulare, dar și în secțiile extrateritoriale. Pentru secțiile de votare constituite în afara țării, listele electorale se întocmesc în baza datelor colectate de la misiunile diplomatice și oficiile consulare ale Republicii Moldova. În listele electorale se înscriu membrii personalului misiunilor diplomatice și oficiilor consulare, precum și membrii familiilor lor (art. 44 alin. (6) Cod electoral). O problemă din perspectiva întocmirii listelor electorale peste hotare este numărul mare de cetățeni ai Republicii Moldova care posedă cetățenie multiplă și pleacă din țară stabilindu-și domiciliul sau reședința în baza actelor de identitate străine.

Pentru îmbunătățirea calității listelor electorale, a fost prevăzută procedura înregistrării prealabile prin care cetățenii Republicii Moldova cu drept de vot, care în ziua alegerilor se vor afla în străinătate, precum și cei ce au domiciliul în localitățile din stânga Nistrului, pot să se înregistreze prealabil prin intermediul paginii web oficiale www.alegator.md sau prin cerere scrisă, individuală sau în grup, depusă la Comisia Electorală Centrală și/sau la misiunile diplomatice, oficiile consulare ale Republicii Moldova. Înregistrarea prealabilă nu este obligatorie. Cetățenii care în ziua alegerilor se vor afla peste hotarele țării și care, din diferite motive, nu s-au înregistrat își pot oricum exercita dreptul de vot prezentându-se la orice secție de votare constituită în afara țării. Alegătorii se pot înregistra prealabil pe tot parcursul anului, cu excepția ultimelor 45 de zile înainte de data scrutinului. Cu toate acestea, de la data lansării în 2010 și până la ultimul scrutin parlamentar din 2019, doar un număr nesemnificativ de persoane s-au înregistrat prealabil, ceea ce denotă ineficiența aplicării respectivei proceduri.

În pofida tuturor acțiunilor întreprinse de CEC, există o incoerență între Registrele de Stat: Cadastru, Registrul de Stat al Populației, Registrul Adreselor, Registrul de Stat al Alegătorilor, ceea ce face dificilă asigurarea interoperabilității între acestea și respectiv afectează acuratețea datelor registrelor electorale.

Accesibilitatea secțiilor de votare este redusă (2/7)

Numărul estimat al persoanelor cu dizabilități în Republica Moldova (2017) este de 180,6 mii persoane din care aproximativ 170 mii sunt alegători, ceea ce reprezintă 5,1% din populația totală³⁰. Peste 60% din secțiile de votare sunt inaccesibile³¹, deși sunt amplasate în clădiri publice care, potrivit legislației, ar trebui să corespundă standardelor de accesibilitate. Un studiu³² efectuat în anul 2019, pe un eșantion reprezentativ de 612 secții de votare, relevă că din totalul secțiilor evaluate doar 6 sunt accesibile, 174 – parțial accesibile și 432 – inaccesibile. Această statistică este gravă, având în vedere că accesibilitatea este unul din principiile de bază

³⁰ https://www.md.undp.org/content/moldova/ro/home/library/effective_governance/acces-egal-pentru-toi-in-seciile-de-votare.html

³¹ <http://eef.md/index.php?pag=news&id=929&rid=1445&l=ro>

³² *Acces egal pentru toți în secțiile de votare. Evaluarea condițiilor de accesibilitate la birourile electorale ale secțiilor de votare din municipiile Chișinău și Bălți, raioanele Edineț, Hîncești, Căușeni și UTA Găgăuzia* (mai, 2019), realizat de Alianța INFONET și partenerii săi, la comanda PNUD Moldova, https://www.md.undp.org/content/moldova/ro/home/library/effective_governance/acces-egal-pentru-toi-in-seciile-de-votare.html

ale Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, dar și o condiție prealabilă pentru realizarea altor drepturi pentru diverse domenii ale vieții.

Pentru persoanele cu dizabilități fizice și senzoriale sunt întreprinse de către CEC o serie de măsuri menite să faciliteze votarea directă, de exemplu plicul șablon, lupele, cabina de vot adaptată, adaptarea rezonabilă a infrastructurii secției de votare. Totuși, progresele sunt modeste. Mecanismele de votare sunt limitate, de bază fiind votarea directă și personală. Unica opțiune, în afară de exercitarea votului la secția de votare, este votarea la locul aflării (cu urna mobilă). (In)accesibilitatea infrastructurii vizează nu doar persoanele cu dizabilități, ci și alte categorii ale populației cu mobilitate redusă: persoane în etate, copii, părinți ce au copii mici și îi transportă în cărucioare sau în brațe, femei însărcinate, bicicliști, persoane cu dizabilitate temporară. Astfel, conform estimărilor, numărul de persoane afectate de lipsa condițiilor de accesibilitate este triplu față de numărul persoanelor cu dizabilități.

Reglementarea legală a procesului de soluționare a litigiilor electorale este imperfectă (2/2)

Litigiile electorale se soluționează în instanțele judecătorești de drept comun (art. 71 Cod electoral). Nu există un tribunal/ instanță specializată exclusiv pe domeniul electoral. Codul electoral prevede expres calea ierarhică de contestare în organele electorale, precum și competența instanțelor judecătorești în materie de soluționare a contestațiilor: hotărârile CEC pot fi atacate doar la Curtea de Apel, restul acțiunilor ce vizează dreptul la vot, acțiunile/ inacțiunile concurenților electorali la nivel național - se examinează la judecătoriile de sector în raza teritorială a organului electoral care a înregistrat concurentul. Ultima instanță de recurs este Curtea Supremă de Justiție. Conform art. 3 din Legea privind taxa de stat, examinarea și soluționarea contestațiilor/ cererilor în domeniul electoral este scutită de taxe, iar termenele de examinare a contestațiilor în prima instanță în general variază între 24 ore și 5 zile în funcție de obiectul contestației.

Articolele 100 și 148 din Codul electoral prevăd că instanța de judecată responsabilă de validarea alegerilor poate declara alegerile nule în cazul în care în procesul alegerilor și/sau al numărării voturilor au fost comise încălcări care au influențat rezultatele votării și atribuirea mandatelor. Comisia Electorală Centrală este organul care dispune efectuarea votării repetate. În anul 2018 invalidarea rezultatelor alegerilor noi ale primarului general al municipiului Chișinău de către instanța de judecată și neanunțarea votării repetate de către CEC a arătat că legislația electorală nu este suficient de clară în această situație. În Hotărârea nr. 1713 din 29.06.2018, CEC a remarcat că „respectivele reglementări incerte și contradictorii prejudiciază principiul previzibilității raporturilor juridice, fapt pentru care organizarea votării repetate a turului I în baza reglementărilor actuale distorsionează conceptul uniform al normelor electorale ce țin de alegerea primarilor”. Parțial, problema a fost generată și de formularea hotărârii instanței de judecată prin care erau anulate alegerile integral - turul I și turul II.

Din perspectiva autorității electorale, procedurile de apel sunt destul de simple, deoarece termenele sunt restrânse, competențele clar delimitate, cerințele privind înaintarea/ argumentarea unei cereri expres prevăzute în art. 71 alin. (5) din Codul electoral, de Codul de procedură civilă, Codul administrativ și în Regulamentul CEC privind examinarea și soluționarea contestațiilor care conține și un model de contestație. Totodată, Asociația Promo-LEX în raportul final al Misiunii de Observare a Alegerilor parlamentare din 24 februarie 2019³³

³³ https://promolex.md/wp-content/uploads/2019/04/Raportul_final_alegeri_parlamentare_2019.pdf

atrage atenția că printre incertitudinile cu caracter legal identificate de aceasta pe parcursul desfășurării alegerilor se numără procedura de soluționare a contestațiilor în ziua alegerilor, precum și în procesul de numărare și totalizare a rezultatelor. Potrivit raportului, în materie de reglementare a contestațiilor cel puțin următoarele aspecte necesită a fi elucidate:

- modalitatea de depunere și examinare a contestațiilor privind exercitarea dreptului de vot sau administrarea alegerilor, în absența contestatarilor, în situația în care cetățenii votează în birourile electorale constituite în străinătate;
- procedura de examinare a contestațiilor formulate în ziua alegerilor, care nu au putut fi depuse în instanța de judecată în aceeași zi;
- organul competent să examineze contestațiile privind administrarea alegerilor, după ziua alegerilor;
- necesitatea sau lipsa necesității respectării procedurii prealabile în cazul depunerii contestațiilor privind administrarea alegerilor, după ziua alegerilor;
- termenul de soluționare a contestațiilor privind administrarea alegerilor, după ziua alegerilor, inclusiv în cazul depunerii contestației de alegătorii care au votat în străinătate cu luarea în considerare a diferenței de fus orar.

Și Misiunea OSCE/ODIHR de observare a alegerilor, în raportul final³⁴ asupra alegerilor parlamentare din 24 februarie 2019 constată deficiențe la capitolul contestații. Conform raportului, procesul de soluționare a litigiilor electorale a fost negativ afectat de confuzia privind organele în jurisdicția cărora intră soluționarea reclamațiilor împotriva candidaților. În special, este neclară jurisdicția referitor la examinarea reclamațiilor privind utilizarea abuzivă a resurselor de stat, deoarece șase organisme diferite au jurisdicție asupra acestor plângeri. În funcție de situația de fapt din fiecare plângere, aceasta poate fi depusă la CEC, CECE, instanțele de judecată, poliție, procuratură sau CA. În unele cazuri, lipsa de claritate privind jurisdicția pentru examinarea reclamațiilor împotriva candidaților a afectat dreptul la remediu efectiv, în contradicție cu angajamentele OSCE și alte standarde internaționale. Misiunea OSCE/ODIHR a remarcat, de asemenea, că în Codul electoral nu este prevăzută o procedură clară pentru depunerea contestațiilor post-electorale.

Programele de informare dedicate populației generale și grupurilor specifice au un impact scăzut (4/2, 4/3)

Codul electoral³⁵ stabilește drept atribuție a CEC și CICDE pregătirea și implementarea programelor de informare și de educație civică a alegătorilor, oferirea spre dezbateri mijloacelor de informare în masă și publicului chestiuni electorale. Programe de acest gen există și se desfășoară cu regularitate. Deși se întreprind eforturi considerabile, iar programele desfășurate corespund standardelor de calitate în domeniu, sondajele efectuate de CEC și alte organizații denotă un nivel scăzut de educație electorală în rândul populației și o vizibilitate redusă a activităților CEC /CICDE la nivel național. O problemă mare care ar putea influența eficiența programelor de informare este încrederea limitată a populației în Comisia Electorală Centrală ca instituție: 14% din respondenții BOP ianuarie 2019 au declarat că au oarecare încredere în CEC, în timp ce 75,1% au spus că nu prea au încredere sau nu au deloc încredere în CEC³⁶. La nivel scăzut este și încrederea cetățenilor în corectitudinea alegerilor: 72,7% dintre

³⁴ <http://alegeri.md/images/1/1c/Raport-final-osce-alegeri-parlamentare-2019.pdf>

³⁵ Cod electoral, art. 22 alin. (1) literele l), j), m) și art. 27

³⁶ http://ipp.md/wp-content/uploads/2019/02/BOP_02.2019-new.pdf

respondenții BOP au spus ca nu cred că alegerile în Republica Moldova sunt libere și corecte și doar 16% s-au arătat convinși de corectitudinea alegerilor.

Campanii de promovare a comportamentului antifraudă electorală nu există (3/3)

Reglementări privind antifrauda există atât în Codul electoral, cât și în cele penal și contravențional, însă multe norme rămân interpretabile și greu de aplicat (de ex., art. 481 alin. (1) din Codul contravențional).

Programe ample și specializate de promovare a comportamentului antifraudă la moment nu există. La alegerile locale generale din 20 octombrie 2019, de exemplu, CEC, deși a elaborat și distribuit spre afișare în fiecare secție de votare un poster cu acțiunile interzise în ziua alegerilor, nu a menționat și care sunt sancțiunile legale pentru încălcarea regulilor, informație care ar fi sporit impactul și eficiența posterului. În raportul final³⁷ al Misiunii OSCE/ODIHR de observare a alegerilor parlamentare din 24 februarie 2019, se menționează că CEC ar putea reflecta asupra posibilității unei mai bune informări a părților interesate cu privire la competența și procedurile de depunere a reclamațiilor și contestațiilor, iar acest tip de activitate face parte din promovarea comportamentului antifraudă electorală.

Pluralismul politic în mass-media este la un nivel scăzut (3/4)

Prin lege, furnizorii de servicii media privată și publică au obligația de a garanta pluralismul politic, o acoperire echitabilă, echilibrată și imparțială a campaniei în cadrul tuturor programelor lor, iar Consiliul Audiovizualului este organismul de reglementare pentru furnizorii de servicii media. CA are competența de a aplica sancțiuni, în urma monitorizării efectuate sau în baza plângerilor primite. Furnizorul public național de servicii media Compania „Teleradio-Moldova” și furnizorul public regional de servicii media Compania „Gagauziya Radio Televizionu”(GRT) potrivit statutelor sunt independente și imparțiale, iar Consiliul de Supraveghere al IP Compania „Teleradio-Moldova” și, respectiv, administrația GRT trebuie să monitorizeze acest fapt. Conform raportului de monitorizare a mass-media la alegerile parlamentare din 2019 realizat de Centrul Independent de Jurnalism (CIJ) și Asociația Presei Independente (API), media publică națională și regională a respectat în general pluralismul de opinie, dar a reflectat într-o tonalitate preponderent pozitivă reprezentanții oficiali declarați și nedeclarați ai guvernării.

În realitate, mediul de activitate al mass-media este vulnerabil, politica redacțională este influențată de interesele finanțatorilor, iar entitățile media sunt supuse sistematic atacurilor din partea a diverși actori sociali. Capacitatea de supraveghere, monitorizare și sancționare a Consiliului Audiovizualului este redusă. În 2017-2018, Republica Moldova a căzut cu cinci poziții de pe locul 76 pe 81 în Indexul Libertății Presei³⁸. Deseori exprimarea opiniilor nu este lipsită de consecințe. O mare parte din societatea moldovenească demonstrează un nivel redus de acceptare a opiniilor critice. Forțele politice populiste folosesc această stare de fapt pentru a atrage electoratul și astfel promovează indirect cultura intoleranței³⁹.

³⁷ <http://alegeri.md/images/1/1c/Raport-final-osce-alegeri-parlamentare-2019.pdf>

³⁸ CSO METER: Evaluarea mediului de activitate al organizațiilor societății civile din țările Parteneriatului Estic, Chișinău, 2019 <https://promolex.md/wp-content/uploads/2019/10/CSO-Meter-Moldova-report-RO.pdf>

³⁹ CSO METER: Evaluarea mediului de activitate al organizațiilor societății civile din țările Parteneriatului Estic, Chișinău, 2019 <https://promolex.md/wp-content/uploads/2019/10/CSO-Meter-Moldova-report-RO.pdf>

Amenințări pentru dezvoltare

Economia Republicii Moldova este o economie cu venituri mici - mijlocii (10/4). Tendința de emigrare se menține la nivel înalt (8/6). Coeficientul de îmbătrânire a populației este în continuă creștere (8/1)

De la declararea independenței, Republica Moldova s-a confruntat permanent cu probleme de ordin social, economic, politic și de securitate, care au adus-o la statutul curent de una dintre cele mai sărace țări din Europa, conform veniturilor oficiale pe cap de locuitor. În Republica Moldova produsul intern brut (PIB) pe cap de locuitor constituie 2,724 USD, conform datelor Băncii Mondiale din 2018⁴⁰, iar pentru comparație, în anul 2018, PIB pe cap de locuitor în România a ajuns la 26,500 USD⁴¹.

Instabilitatea și dificultățile economice au generat, în ultimele decenii, o emigrare constantă a populației, rezultând în plecarea a cel puțin 22% din cetățeni la munci sezoniere, la studii sau stabilirea definitivă în străinătate. Acest fenomen sporește creșterea numărului populației în etate, atingând nivelul de 20,8% din populația Republicii Moldova.

Conform constatărilor Raportului Național de Dezvoltare Umană 2015/2016⁴², elaborat de Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale IDIS “Viitorul” și lansat în iunie 2017, discrepanța dintre spațiul urban și cel rural la nivel de sărăcie absolută este considerabilă – 19% persoane la limita sărăciei la sate vs. 5% la orașe. Cele mai sărace persoane cheltuie cel mai mult pe alimente, servicii comunale, ceea ce îi face vulnerabili la șocurile economice. Pe lângă inegalitățile monetare, cele mai vulnerabile grupuri – femeile, persoanele cu dizabilități, persoanele în etate, tinerii – sunt expuse la inegalități sociale, în domeniile educației, sănătății, accesului la servicii de calitate, participării.

Aceste realități economice au impact negativ asupra procesului electoral: cultură juridică scăzută, alegători ușor de cumpărat și manipulați, număr considerabil de votanți în afara țării (plecați uneori ilegal, alții fără a fi documentați corespunzător), electorat pasiv, dezamăgit și suspicios etc.

Există carențe în respectarea drepturilor omului, inclusiv politici non-discriminare la nivel național (8/23)

Chiar dacă sistemul electoral este incluziv și nu exclude sau dezavantajează vreun grup de persoane, în afara procesului electoral nu sunt programe active pentru a include în procesul decizional persoanele social dezavantajate. Deși Republica Moldova a ratificat mai multe convenții internaționale pentru combaterea oricărei forme de discriminare, iar în 2013 a fost creat Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității, în realitate măsurile anti-discriminare a diferitor grupuri de oameni rămân o problemă importantă în societate și afectează activitatea CEC și performanța electorală. Un exemplu elocvent sunt clădirile de interes public cu infrastructură neadaptată unde, de regulă, sunt amplasate secțiile de votare, care din această cauză sunt inaccesibile pentru persoanele cu dizabilități. La fel

⁴⁰ <https://www.worldbank.org/ro/country/moldova/overview?fbclid=IwAR2fDeJeNL50ppFE0jaqIB7BLpLx6UuqXuJqbenQJWKS8dmxWiCNLUtNNw>

⁴¹ https://www.zf.ro/banci-si-asigurari/banca-mondiala-pib-ul-pe-cap-de-locuitor-al-romaniei-a-urcat-la-26-500-de-dolari-in-2018-17239208?fbclid=IwAR26-FBGyflwAeJYLQJoBtOYu727wgTG9fgycia0mqNGw_3bKl8EDCzWJYA

⁴² http://www.viitorul.org/files/library/Raport_RO%20NHDR.pdf

putem menționa aici subreprezentarea minorităților etnice și a persoanelor cu necesități speciale în listele de candidați și, respectiv, în organele alese.

Nivelul de activism civic, cultura juridică și politică a populației sunt scăzute (8/12, 8/19, 9/15). Implicarea cetățenilor în viața publică și în procesul de luare a deciziilor este redusă (6/1, 6/3)

Activismul civic, cultura juridică și politică se manifestă prin deschiderea oamenilor de a se asocia în organizații necomerciale, de a participa la întruniri publice, de a se implica în campanii de mobilizare civică, de a semna petiții, de a participa la proteste, de a participa la alegeri, de a monitoriza îndeplinirea promisiunilor electorale și de a reacționa atunci când drepturile lor sunt încălcate.

În Republica Moldova sunt înregistrate 1,9 OSC la 1000 locuitori, dintre care doar 25% sunt OSC active, ceea ce înseamnă că rata cetățenilor activi în sectorul asociativ este una mică. Dezvoltarea societății civile a făcut, de-a lungul anilor, obiectul unui șir de strategii aprobate de Parlament (2009–2011, 2012–2015 și 2018-2020). La nivel local, nici măcar necesitatea creării OSC sau dezvoltării relațiilor dintre OSC cu statul nu este conștientizată de cetățeni sau de autoritățile publice. Concluzia care se desprinde din CSO METER: Evaluarea mediului de activitate al organizațiilor societății civile din țările Parteneriatului Estic, elaborat de Promo-LEX în 2019, este că instituțiile de stat și OSC au cooperat, în diverse formule, mai mult formal, fără eficiență și a stârnit dubii cu privire la reprezentativitate și transparență.

Dacă ne referim la participarea la alegeri, putem constata o situație alarmantă. Rata de participare la alegerile parlamentare este în scădere continuă începând cu anul 1994 când s-a înregistrat o participare de 79,31% la vot. Unica excepție au fost alegerile din 2010 când prezența a constituit 63,37%. La ultimele alegeri parlamentare din 24 februarie 2019, prezența a fost cea mai scăzută de la declararea independenței Republicii Moldova și anume de doar 50,57%. La alegerile locale, tendința este, de asemenea, de scădere a ratei de participare de la 60% în 1995 la 49% în 2015 și 41.68% în 2019 (turul I).

Studiul „Percepții asupra drepturilor omului în Republica Moldova”⁴³, efectuat la comanda Oficiului Avocatului Poporului în anul 2018, ne arată o cultură juridică foarte joasă, oamenii nici nu își cunosc drepturile și încep să se informeze doar în momentul în care un drept le este lezat.

Procesul de elaborare a politicilor publice nu este suficient de deschis și transparent față de cetățeni, față de necesitățile și așteptările acestora (6/4, 7/1)

Conform Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, autoritățile publice trebuie să consulte cetățenii, asociațiile constituite în corespundere cu legea, alte părți interesate în privința proiectelor de acte normative, administrative care pot avea impact social, economic, de mediu (asupra modului de viață și drepturilor omului, asupra culturii, sănătății și protecției sociale, asupra colectivităților locale, serviciilor publice). Aceasta lege prevede consultarea cetățenilor și asociațiilor începând de la etapa inițierii elaborării deciziei. Prevederile legale nu sunt întotdeauna puse în practică în mod corespunzător, astfel încât percepția generală este că cetățeanul nu se află în centrul vieții publice. Procesul de consultare, deseori, este unul formal, iar la emiterea actelor departamentale și ale APL, prevederile legii

⁴³ https://www.md.undp.org/content/moldova/ro/home/library/effective_governance/percep_ii-asupra-drepturilor-omului-in-republica-moldova.html

nominalizate, dar și ale Hotărârii Guvernului nr. 967/2016 cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional, nu se respectă.

Atât Legea nr. 768/2000 privind statutul alesului local, cât și Legea nr. 39/1994 privind statutul deputatului în Parlament prevede că aleșii poporului trebuie să fie în slujba acestuia. La modul practic, însă, nici legea, nici autoritățile publice nu pot să asigure că aleșii se ghidează în activitatea lor de interesul societății/ comunității locale. Percepția societății, atât privind direcția în care se dezvoltă țara⁴⁴ cât și privind calitatea politicilor publice actuale⁴⁵ confirmă această stare de lucruri.

Femeile rămân subreprezentate în pozițiile de conducere (8/20)

Ponderea deputatelor în Parlamentul Republicii Moldova este de 26% (după alegerile parlamentare din 2019), iar ponderea femeilor în pozițiile electiv locale este de 23% (conform alegerilor locale generale din 2015). La nivel global, acești indicatori ne situează pe locul 66 din 200 de state.

În ultimii ani, statutul juridic al femeilor, fără îndoială, s-a îmbunătățit, dar egalitatea este departe de a fi o realitate. Chiar dacă femeile au aceleași drepturi ca și bărbații, ele nu au întotdeauna acces egal la oportunitățile oferite bărbaților și, deseori, nu reușesc să-și exercite drepturile pe deplin. Analiza situației din Republica Moldova cu privire la tematicile egalității de gen, prezentă în diverse rapoarte ale sectorului asociativ și ale guvernului, scot în evidență faptul că cele mai problematice domenii sunt: abilitarea femeilor în plan politic, economic și social, precum și violența față de femei. Deși guvernul, societatea civilă și organismele internaționale au realizat și susținut multiple inițiative și proiecte cu scopul redresării situației din aceste domenii, se mai constată încă o stare alarmantă. Conform analizei de gen a candidaților/candidatelor pentru alegerile locale din 2019⁴⁶, realizat de Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare, alegătorii în continuare preferă mai mult bărbații pentru funcțiile electiv: cu cât funcția de conducere este mai importantă cu atât mai mulți cetățeni preferă pentru această funcție un bărbat. De exemplu, la funcția de Președinte al țării - 40,5% din respondenți ar prefera un bărbat și doar 7,6% o femeie.

Pârghiile juridice pentru cetățeni de a-și apăra drepturile civile sunt insuficiente și slab cunoscute (7/14)

Doar 10% din respondenții unui studiu realizat în anul 2018⁴⁷ pe problematica drepturilor omului consideră că sunt foarte bine informați cu privire la propriile drepturi. În aceste condiții, nu rare sunt cazurile când drepturile civile ale cetățenilor sunt lezate. Problema majoră intervine atunci când aceste lucruri se întâmplă din cauza funcționării defectuoase a instituțiilor de stat, instanțelor judecătorești, instituții care sunt obligate prin lege să respecte,

⁴⁴ 74,3% din respondenții Barometrului Opiniei Publice efectuat în ianuarie-februarie 2019 consideră că lucrurile în țara noastră merg într-o direcție greșită http://ipp.md/wp-content/uploads/2019/02/BOP_02.2019-new.pdf

⁴⁵ Doar 20% din respondenții Studiului „Percepții asupra drepturilor omului în Republica Moldova”⁴⁵, efectuat la comanda Oficiului Avocatului Poporului în anul 2018 sunt satisfăcuți în mare măsură de politicile publice actuale. https://www.md.undp.org/content/moldova/ro/home/library/effective_governance/percep_ii-asupra-drepturilor-omului-in-republica-moldova.html

⁴⁶ Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare, *ÎN CONTINUARE SUBREPREZENTATE! O analiză de gen a candidaților/candidatelor pentru alegerile locale din 2019*, http://www.progen.md/files/2967_analysisselectionsge_final.pdf

⁴⁷ https://www.md.undp.org/content/moldova/ro/home/library/effective_governance/percep_ii-asupra-drepturilor-omului-in-republica-moldova.html

să promoveze și să protejeze drepturile omului. Controlul asupra corectitudinii activității instituțiilor publice se exercită la nivelul sistemului prin instituțiile ierarhic superioare sau prin organe specializate precum sunt oficiile teritoriale ale Cancelariei de Stat și la nivelul societății prin intermediul organizațiilor neguvernamentale specializate sau a mijloacelor de informare în masă. Doar puține autorități publice, în special cele centrale, beneficiază de o atenție sporită din partea societății civile și, periodic, deciziile și acțiunile lor sunt obiect de cercetare și monitorizare publică. Cererile de chemare în contencios administrativ reprezintă unul din remediile împotriva funcționării defectuoase și încălcării drepturilor civile ale cetățenilor de către instituțiile statului. Unele cazuri mai răsunătoare ajung în vizorul presei, mărindu-și astfel șansele de a fi soluționate. Autoritățile publice nu publică pe paginile lor web hotărârile instanțelor prin care s-a constatat administrarea defectuoasă și, după caz, sancțiunile primite.

Procesul de evaluare a performanțelor funcționarilor publici este ineficient (9/12)

Evaluarea performanțelor funcționarilor publici este realizată anual conform Legii nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public prin compararea rezultatelor obținute în perioada evaluată cu obiectivele stabilite, în baza criteriilor de evaluare. Deși legea și metodologia de evaluare corespund standardelor în domeniu, eficiența și impactul procesului este minim. Este dificil de presupus că, în urma evaluării, calitatea serviciilor prestate de către funcționarul public crește, iar gradul de satisfacția cetățeanului se mărește.

În general, nu putem vorbi de consolidarea și menținerea unui corp de funcționari publici profesioniști, proactivi, integri, care pun interesul cetățeanului înaintea interesului personal atâta timp cât salariul unui funcționar public de la nivel local este extrem de mic (în mediu 3500 MDL).

Evaluarea performanțelor și calitatea funcționarilor publici se reflectă asupra procesului electoral, deoarece o bună parte din funcționarii electorali sunt și funcționari publici.

Anexa nr. 2: Aspecte legislative selective de importanță majoră pentru CEC

- Crearea organelor electorale permanente teritoriale
- Certificare obligatorie a funcționarilor electorali la nivel de CECE
- Numirea conducerii organului electoral CECE/BESV (președinte și secretar) exclusiv din RFE
- Date fixe pentru desfășurarea alegerilor ordinare (pentru alegeri locale generale, alegeri locale noi, alegeri prezidențiale)
- Diversificarea regimului de sancționare a partidelor politice pentru nerespectarea legislației finanțării politice și campaniilor electorale
- Redirecționarea unei cote părți din sancțiunile percepute pentru încălcările în domeniul finanțării politice în dezvoltarea funcției de monitorizare și control a CEC
- Reglementarea mediului informațional on-line în perioada electorală

CONFIDENTIAL

Anexa nr. 3: Analiza părților interesate

Parte interesată	Profil/ descriere	Cum interacționează partea interesată cu procesul electoral	Cum interacționează CEC cu partea interesată
Cetățenii	Alegătorii de astăzi și mâine (inclusiv cetățenii sub 18 ani) Cetățenii care nu participă la alegeri	Participă sau se abțin să participe în procesul electoral ca alegători sau candidați	CEC încurajează, informează și creează condițiile necesare pentru ca toți cetățenii care întrunesc condițiile legale să poată vota/candida
Organele electorale inferioare/teritoriale	Managementul Consiliilor Electorale de Circumscripție (CECE) Managementul Birourilor Electorale ale Secțiilor de Votare (BESV) Membrii acestor organe - funcționari electorali Operatori ai sistemului SIASA Contabili	Administrează procesul electoral într-o anumită circumscripție electorală/secție de votare	CEC este organ ierarhic superior. CECE și BESV raportează CEC și implementează hotărârile CEC
CICDE	Director CICDE Membrii echipei CICDE Formatorii CICDE	CICDE oferă servicii de instruire, cercetare și educație civică tuturor părților interesate în procesul electoral (CEC, organele electorale inferioare, partide politice, jurnaliști, societate civilă etc.). CICDE raportează CEC	CEC este fondatorul CICDE și beneficiază de serviciile de instruire și educație civică CEC distribuie resurse financiare CICDE
Parlamentul Republicii Moldova	101 deputați Comisiile de specialitate Secretariatul Parlamentului	Adoptă și modifică legislația electorală Aprobă componența nominală a CEC Realizează controlul parlamentar asupra CEC	CEC organizează alegeri parlamentare și inițiază validarea mandatelor de deputat

			CEC implementează legea electorală CEC dă avize la cerere pentru amendarea legislației electorale CEC solicită interpretarea legislației CEC raportează Parlamentului
Curtea Constituțională	Judecători	Confirmă legalitatea alegerilor prezidențiale și parlamentare Validează mandatul Președintelui țării și mandatele deputaților Declară candidații supleanți Efectuează controlul constituționalității problemelor ce urmează a fi supuse referendumului și prezintă un aviz Confirmă/ infirmă rezultatele referendumului republican	Prezintă setul de acte necesar pentru confirmarea rezultatelor alegerilor și validarea mandatelor deputaților și a mandatului de Președinte al Republicii Moldova Pregătește și remite dosarele pentru ridicarea și atribuirea mandatului de deputat Remite hotărârea sa și procesul-verbal privind rezultatele referendumului
Instanțele judecătorești	Judecători Consiliul Superior al Magistraturii Președinții instanțelor judecătorești	Soluționează litigiile electorale Înaintează membri în CECE II Confirmă legalitatea alegerilor locale și validează mandatele aleșilor locali, precum și lista supleanților	Organele inferioare prezintă setul de acte necesar pentru confirmarea rezultatelor alegerilor locale și validarea mandatelor consilierilor și primarilor Participă în procesele de judecată la care este parte
Administrația Publică Centrală	Guvernul Ministerul Justiției Centrul Național Anticorupție Ministerul Afacerilor Interne	Elaborează norme metodologice pentru funcționarii publici Îndeplinesc sarcini specifice în cadrul procesului electoral în țară	Conlucrează în vederea bunei organizări a procesului electoral Stabilește sarcini specifice diferitor instituții

	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene Biroul Politici de Reintegrare Biroul Relații cu Diaspora Ministerul Finanțelor	Oferă suport în organizarea procesului electoral în afara țării și în stânga Nistrului	Implementează politicile Guvernului în materie de resurse umane (recrutare, angajare, promovare, evaluare etc.)
Alte organe centrale	Consiliul Audiovizualului Curtea de Conturi Serviciul Informații și Securitate Agenția Servicii Publice Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică	Îndeplinesc sarcini specifice în cadrul procesului electoral Au rol determinat în procesul de finanțare politică Auditează gestionarea mijloacelor financiare alocate pentru alegeri, precum și utilizarea alocațiilor de la bugetul de stat de către partidele politice Asigură infrastructura pentru buna desfășurare a procesului electoral	Conlucrează în vederea bunei organizări a procesului electoral Stabilește sarcini specifice diferitor instituții
Administrația Publică Locală	Primari Secretari ai Consiliilor raionale/locale Registratori	Au sarcini specifice în pregătirea și actualizarea listelor electorale Oferă spații și echipament necesar desfășurării alegerilor Desemnează membri în CECE și în BESV	Conlucrează în procesul de organizare și desfășurare a alegerilor
Furnizorii de servicii	Î.S. „Radiocomunicații” Furnizori de energie electrică Furnizori de servicii Internet și telefonie Tipografii	Oferă servicii specializate pentru a asigura buna desfășurare a procesului electoral	Procură servicii și face parteneriate după caz
Partide politice	Potențiali funcționari electorali desemnați de partidele politice Contabili, trezorerieri	Înaintează membri în CECE și BESV Participă la alegeri/ fac agitație electorală	Angajează temporar membrii BESV/CECE înaintați de partidele politice parlamentare

	Organe de conducere ale partidelor politice Observatori Reprezentanți cu drept de vot consultativ ai partidelor Donatori ai partidelor politice și ai concurenților electorali	Desemnează candidați în alegeri Înaintează observatori, reprezentanți cu drept de vot consultativ și persoane de încredere Prezintă informația despre membri și donatorii Beneficiază de finanțare politică Raportează la CEC veniturile și cheltuielile, inclusiv cele legate de perioada electorală	Supraveghează raportarea financiară a partidelor politice și companiilor electorale Elaborează și aprobă actele normative necesare pentru aplicarea și respectarea legislației cu privire la finanțarea partidelor politice și a companiilor electorale Elaborează documente cu caracter de îndrumare (formulare, ghiduri, norme metodologice) în scopul asistenței activității financiare și al instruirii partidelor politice și a concurenților electorali în privința drepturilor, obligațiilor și responsabilităților acestora în procesul de administrare a finanțelor Examinează contestațiile referitoare la finanțarea politică
Mass-media	Jurnaliști din presă scrisă, on-line, TV și radio Editori Bloggeri	Aționează în calitate de interfață dintre cetățeni/alegători și CEC	Oferă informație electorală de interes public Conlucrează pentru informarea operativă și creșterea culturii electorale a cetățenilor
Organizații nonguvernamentale	Management ONG cu activitate în domeniul drepturilor omului, democrației, educației civice, buneii guvernări, alegeri etc. Observatori	Monitorizează procesele electorale și informează alegătorii și alți actori interesați despre constatările efectuate și recomandările formulate Desfășoară campanii de educație civică și electorală	Oferă toată informația necesară pentru o monitorizare eficientă a proceselor electorale Ține cont de recomandările de îmbunătățire a proceselor și legislației electorale

		Implementează proiecte pentru creșterea gradului de accesibilitate și incluziune a procesului electoral	Stabilește parteneriate și desfășoară în comun proiecte Oferă expertiză și consultanță în domeniul practicii și legislației electorale
Parteneri străini, inclusiv parteneri de dezvoltare	Parteneri străini de dezvoltare Organizații internaționale de specialitate (ACEEEO, WEM, A-WEB) Autoritățile electorale centrale din alte state	Colaborează în vederea schimbului de experiență, informație și cunoștințe Oferă o platformă regională/internațională pentru prezentarea celor mai noi tendințe în domeniul electoral și perfecționarea practicilor electorale Acordă asistență tehnică și financiară Implementează proiecte ce implică una sau mai multe state membre	Oferă informația necesară pentru cercetări și analiză internațională Promovează CEC și Statul Republica Moldova pe plan internațional Oferă bunele practici și cunoștințe electorale Preia practica internațională Beneficiază de programe de asistență electorală Participă la misiuni de observare a alegerilor și la alte evenimente

CONFIDENTIAL

Anexa nr. 4: Plan cronologic de implementare

Pilon 1: Servicii orientate spre cetățeni <i>Scop: Prestarea impecabilă a serviciilor electorale în concordanță cu valorile fundamentale ale Comisiei Electorale Centrale</i>																	
Obiectivul 1.1 Dezvoltarea serviciilor accesibile, securizate și inovative																	
	Activitate strategică	2020				2021				2022				2023			
1.1.1.	Automatizarea secțiilor de votare																
	1.1.1.1. Elaborarea strategiei de automatizare a SV	■	■	■													
	1.1.1.2 Elaborarea cerințelor tehnice pentru automatizarea SV	■	■	■													
	1.1.1.3 Crearea softurilor pentru automatizarea SV					■	■	■	■	■	■	■	■				
	1.1.1.4 Elaborarea cadrului normativ pentru automatizarea SV										■	■	■				
	1.1.1.5 Pilotarea sistemului												■	■			
1.1.2.	Perfecționarea SIASA																
	1.1.2.1 Definitivarea și lansarea Registrului Funcționarilor Electorali (Versiunea 2.0)		■	■	■												
	1.1.2.2 Integrarea și Implementarea Registrului de Stat al Alegătorilor cu Registrul de Stat al Adreselor	■	■	■	■	■	■	■	■								
	1.1.2.3 Analiza funcționalităților oferite de modulul „Verificarea Listelor de Subscripție” și ajustarea acestuia			■	■												
	1.1.2.4 Dezvoltarea sistemului „Votarea prin Internet”					■	■	■	■	■	■	■					

	<i>1.2.1.1 Elaborarea cadrului metodologic de activitate a Direcției monitorizare și control financiar</i>																
	<i>1.2.1.2 Implementarea modului „Control Financiar”</i>																
	<i>1.2.1.3 Publicarea în format deschis (cu posibila reutilizare) a datelor legate de finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale, prin crearea unui modul electronic actualizat periodic</i>																
	<i>1.2.1.4 Organizarea instruirilor pentru reprezentanții partidelor și trezorerieri</i>																
	<i>1.2.1.5 Dezvoltarea normelor metodologice și instruirea ofițerilor de urmărire penală, a procurorilor și a judecătorilor în vederea examinării dosarelor privind finanțarea partidelor și campaniilor electorale, a cauzelor de corupere a alegătorilor și de utilizare a resurselor administrative</i>																
	<i>1.2.1.6 Elaborarea instrucțiunilor/ghidurilor de raportare financiară a partidelor politice și a campaniilor electorale</i>																
1.2.2.	Descurajarea comportamentului potențial fraudulos																
	<i>1.2.2.1 Elaborarea propunerilor pentru îmbunătățirea cadrului normativ privind comportamentul integru (antifraudă și anti-utilizare a resurselor administrative), inclusiv privind sistemul de sancționare</i>																
	<i>1.2.2.2 Crearea ghidului antifraudă electorală</i>																
	<i>1.2.2.3 Includerea componentei antifraudă electorală în cadrul campaniilor de informare</i>																
	<i>1.2.2.4 Includerea componentei anti-utilizare a resurselor administrative în perioada electorală în cadrul campaniilor de informare</i>																
	<i>1.2.2.5 Revizuirea legislației în vederea stabilirii răspunderii proporționale și echitabile pentru încălcarea regulilor de finanțare a partidelor politice și campaniilor electorale</i>																

Obiectivul 1.3 Micșorarea distanței dintre alegător și organele electorale prin creșterea transparenței informației electorale																	
	Activitate strategică	2020				2021				2022				2023			
1.3.1.	Elaborarea modulului „Profil Electoral al Alegătorului”																
	<i>1.3.1.1 Elaborarea cerințelor tehnice pentru modulul „Profil Electoral al Alegătorului”</i>																
	<i>1.3.1.1 Crearea softurilor pentru modulul „Profil Electoral al Alegătorului”</i>																
	<i>1.3.1.1 Implementarea modulului „Profil Electoral al Alegătorului”</i>																
1.3.2.	Dezvoltarea serviciilor de statistică electorală																
	<i>1.3.2.1 Crearea Depozitului de Date Statistice</i>																
	<i>1.3.2.2 Elaborarea unei platforme publice de raportare statistică</i>																
	<i>1.3.2.3 Integrarea cu platformele de raportare statistice existente ale statului</i>																
	<i>1.3.2.4 Elaborarea planurilor anuale de comunicare cu privire la informațiile statistice</i>																
	<i>1.3.2.5 Promovarea serviciilor în rândul ONG, al mediului academic și al alegătorilor</i>																
Pilon 2 Implicare, Influență și Promovare																	
<i>Scop: Dezvoltarea punților de comunicare și cooperare cu actorii cheie în vederea consolidării democrației, îmbunătățirii practicii și legislației electorale și fortificării CEC drept autoritate credibilă pe plan național și internațional orientată spre beneficiari</i>																	
Obiectivul 2.1 Îmbunătățirea calității serviciilor electorale prin conlucrare eficientă dintre instituțiile statului																	
	Activitate strategică	2020				2021				2022				2023			
2.1.1.	Comunicare proactivă cu legislativul																

	<i>2.1.1.1 Identificarea și formularea propunerilor de modificare a legislației electorale și a cadrului legal conexe</i>																	
	<i>2.1.1.2 Argumentarea propunerilor formulate și înaintarea acestora spre examinare Parlamentului</i>																	
	<i>2.1.1.3 Instituționalizarea mecanismului de avizare obligatorie din partea CEC a modificărilor la legislația electorală</i>																	
2.1.2.	Cooperare constantă cu alte instituții ale statului																	
	<i>2.1.2.1 Colaborarea cu Ministerul Justiției și Centrul Național Anticorupție în domeniul perfecționării cadrului legal.</i>																	
	<i>2.1.2.2 Promovarea împreună cu CSM, CSJ și INJ specializării magistraților în contenciosul electoral</i>																	
	<i>2.1.2.3 Conlucrarea cu APL în vederea accesibilizării secțiilor de votare</i>																	
	<i>2.1.2.4 Conlucrarea cu ASP în vederea perfecționării listelor electorale</i>																	
	<i>2.1.2.5 Identificarea soluțiilor împreună cu Ministerul Finanțelor pentru salarizare competitivă a funcționarilor CEC, CICDE și organelor electorale inferioare</i>																	
	<i>2.1.2.6 Identificarea soluțiilor împreună cu Ministerul Finanțelor pentru asigurarea sustenabilității financiare a CEC</i>																	
	<i>2.1.2.7 Conlucrarea APL/APC/CEC/CICDE în vederea identificării soluțiilor de permanentizare a funcționarilor electorali teritoriali</i>																	
	<i>2.1.2.8 Promovarea în comun cu MAI, CNA, PG a măsurilor și politicilor de integritate</i>																	
	<i>2.1.2.9 Crearea unui parteneriat cu Consiliul Audiovizualului în vederea promovării pluralismului politic în mass-media</i>																	
	<i>2.1.2.10 Cooperarea cu Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității privind incluziunea electorală (de gen, etnie, vârstă)</i>																	
Obiectivul 2.2 Fortificarea CEC drept autoritate credibilă și orientată spre cetățean																		

	Activitate strategică	2020	2021	2022	2023
2.2.1.	Implicarea alegătorilor în procesul electoral				
	<i>2.2.1.1 Desfășurarea unei cercetări sociologice privind eficiența instrumentelor/ metodelor de informare pe categorii de alegători</i>				
	<i>2.2.1.2 Organizarea campaniilor specifice de informare pentru grupurile subreprezentate (diaspora, tineri, femei din păturile social-vulnerabile, persoane în etate, minorități etnice, persoane cu necesități speciale)</i>				
2.2.2.	Extinderea parteneriatelor cu societatea civilă				
	<i>2.2.2.1 Conlucrarea pentru îmbunătățirea cadrului normativ</i>				
	<i>2.2.2.2 Coordonarea agendelor de lucru în vederea evitării suprapunerilor de activități</i>				
	<i>2.2.2.3 Analiza și implementarea, după caz, a recomandărilor misiunilor naționale și internaționale de observare a alegerilor</i>				
2.2.3.	Consolidarea dialogului cu partidele politice				
	<i>2.2.3.1 Includerea în planul anual de comunicare a tematicilor de interes comun cu partidele politice</i>				
	<i>2.2.3.2 Promovarea inițiativelor, reformelor, inovațiilor, bunelor practici în rândul partidelor politice</i>				
2.2.4.	Promovarea jurnalismului electoral				
	<i>2.2.4.1 Organizarea off-line-urilor cu mass-media</i>				
	<i>2.2.4.2 Invitarea jurnaliștilor la evenimentele publice ale CEC</i>				
	<i>2.2.4.3 Participarea la emisiuni radiofonice și televizate</i>				

	2.2.4.4 Monitorizarea presei scrise și electronice																			
2.2.5.	Conlucrarea pe domenii cu partenerii de dezvoltare																			
	2.2.5.1 Diversificarea parteneriatelor strategice																			
	2.2.5.2 Atragerea de fonduri pentru diferite domenii strategice																			
	2.2.5.3 Eficientizarea conlucrării cu partenerii externi prin crearea matricei asistenței electorale anuale																			
Obiectivul 2.3 Fortificarea imaginii CEC pe plan internațional drept autoritate electorală modernă și progresistă																				
	Activitate strategică	2020	2021	2022	2023															
2.3.1.	Dezvoltarea Asociației Internaționale a Femeilor în Organele de Management Electoral WEM-International																			
	2.3.1.1 Promovarea WEM-International																			
	2.3.1.2 Atragerea fondurilor și resurselor umane pentru funcționarea secretariatului WEM																			
	2.3.1.3 Dezvoltarea de parteneriate pentru implementarea proiectelor în cadrul WEM-International																			
2.3.2.	Participarea activă în cadrul asociațiilor electorale regionale și internaționale – ACEEEO, A-WEB																			
	2.3.2.1 Participarea activă la: <ul style="list-style-type: none"> • conferințele anuale • evenimentele electorale organizate la nivel regional și internațional • misiuni de monitorizare a alegerilor în statele membre 																			
Pilonul 3 Performanță și cultură organizațională																				
<i>Scop: Dezvoltarea unei organizații eficiente cu o cultură pozitivă și clară</i>																				

Obiectivul 3.1 Modernizarea la toate nivelurile a proceselor de management														
	Activitate strategică	2020			2021			2022			2023			
3.1.1.	Realizarea auditului personalului													
	<i>3.1.1.1 Evaluarea inițială a stării de sinergie a echipei CEC</i>													
	<i>3.1.1.2 Analiza gradului de acceptare a schimbării</i>													
	<i>3.1.1.3 Diagnosticul climatului social-psihologic din instituție</i>													
	<i>3.1.1.4 Evaluarea culturii organizaționale</i>													
	<i>3.1.1.5 Analiza sistemului de mobilități funcționale pe orizontală și verticală a personalului</i>													
	<i>3.1.1.6 Evaluarea motivațiilor angajaților</i>													
	<i>3.1.1.7 Evaluarea nivelului de maturitate în poziție și/sau instituție</i>													
	<i>3.1.1.8 Diagnosticarea eficienței instruirii profesionale a funcționarilor</i>													
	<i>3.1.1.9 Evaluarea planurilor de dezvoltare a carierei profesionale</i>													
3.1.2.	Sporirea confortului și eficienței angajaților prin îmbunătățirea condițiilor de muncă													
	<i>3.1.2.1 Formularea problemelor și soluțiilor legate de condițiile de muncă</i>													
	<i>3.1.2.2 Evaluarea periodică a satisfacției angajaților privind condițiile de muncă</i>													

3.1.3.	Implementarea unor măsuri pentru dezvoltarea sinergiei interne a personalului, perfecționarea sistemului de comunicare, îmbunătățirea climatului de muncă și creșterea solidarității în cadrul CEC														
	<i>3.1.3.1 Analiza recomandărilor raportului privind auditul personalului care vizează cultura organizațională, sinergia internă și climatul psihologic în cadrul CEC</i>					■									
	<i>3.1.3.2 Identificarea măsurilor necesare pentru dezvoltarea sinergiei interne a personalului, perfecționarea sistemului de comunicare, îmbunătățirea climatului de muncă și creșterea solidarității</i>						■								
	<i>3.1.3.3 Implementarea unor măsuri specifice de creștere a coeziunii angajaților (ex. formarea echipelor sportive/cluburilor de interese, organizarea activităților recreative comune etc.)</i>	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
3.1.4.	Crearea unei culturi a instruirii/formării continue pe parcursul întregii activități, încurajarea preluării bunelor practici și schimbului de experiență neformale în rândul membrilor și angajaților CEC														
	<i>3.1.4.1 Analiza recomandărilor raportului privind auditul personalului care vizează eficiența instruirii profesionale a funcționarilor CEC, planurile de dezvoltare a carierei profesionale și motivațiile personalului</i>					■									
	<i>3.1.4.2 Elaborarea unui parcurs de carieră a funcționarului CEC</i>						■								
	<i>3.1.4.3 Elaborarea planurilor individuale de dezvoltare profesională</i>						■								
	<i>3.1.4.4 Stabilirea parcurșurilor de formare anuale, în limita bugetului de formare anuală la CICDE pentru membrii și funcționarii CEC pe domeniile de interes identificate</i>		■			■				■				■	
3.1.5.	Fortificarea Serviciului de audit intern														

	3.1.5.1 Crearea metodologiei de evaluare a eficienței managementului financiar și celui al riscurilor																
	3.1.5.2 Evaluarea proceselor de planificare, executare, monitorizare și raportare în cadrul CEC și CICDE																
3.1.6.	Prevenirea și gestionarea crizelor de imagine																
	3.1.6.1 Elaborarea planului de comunicare în situații de criză, inclusiv mesajele specifice																
	3.1.6.2 Efectuarea simulărilor pentru testarea planului																
	3.1.6.3 Organizarea sesiunilor de media-coaching pentru managementul CEC																
Obiectivul 3.2 Dezvoltarea parteneriatului strategic CEC/CICDE																	
	Activitate strategică	2020	2021	2022	2023												
3.2.1.	Radiografierea parteneriatului existent CEC și CICDE																
	3.2.1.1 Evaluarea parteneriatului: <ul style="list-style-type: none"> • sub aspectul atribuțiilor, competențelor • sub aspectul comunicării interinstituționale, personale • sub aspectul relațiilor de subordonare și raportare 																
3.2.1.	Eficientizarea modului de colaborare interinstituțională în realizarea sarcinilor strategice																
	3.2.1.1 Analiza și implementarea recomandărilor formulate la activitatea 3.2.1																
	3.2.1.2 Eliminarea suprapunerilor de competențe și activități dintre subdiviziunile CEC și CICDE																
Obiectivul 3.3 Consolidarea rețelei naționale de funcționari electorali profesioniști și motivați																	
	Activitate strategică	2020	2021	2022	2023												

3.3.1.	Crearea organelor electorale inferioare permanente																		
	<i>3.3.1.1 Organizarea centrelor teritoriale</i>																		
	<i>3.3.1.2 Includerea componentei de comunicare cu organele inferioare în strategia de comunicare internă a CEC</i>																		
	<i>3.3.1.3 Elaborarea unui parcurs de carieră a funcționarului electoral teritorial</i>																		
	<i>3.3.1.4 Instituționalizarea sistemului de motivare a funcționarului electoral teritorial</i>																		
3.3.2	Recrutarea membrilor BESV/CECE de la politic la profesionist																		
	<i>3.3.2.1 Numirea conducerii organului electoral CECE/BESV (președinte și secretar) exclusiv din RFE</i>																		
	<i>3.3.2.2 Crearea Registrului membrilor revocați/demiși</i>																		
	<i>3.3.2.3 Crearea fișelor funcțiilor pentru conducerea organului electoral BESV/CECE</i>																		